

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Postoje studentů českých vysokých škol k uprchlíkům

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program: **REHABILITACE**

Autor: Edita Soukupová

Vedoucí práce: PhDr. Lenka Rosková

České Budějovice 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci s názvem *Postoje studentů českých vysokých škol k uprchlíkům* jsem vypracoval/a samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské/diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské/diplomové práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské/diplomové práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 3. 5. 2017

podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí bakalářské práce PhDr. Lence Roskové za cenné rady a odbornou pomoc při zpracování bakalářské práce. Také bych ráda poděkovala Mgr. Janu Riegertovi Ph.D. za pomoc při zpracování dat.

Postoje studentů českých vysokých škol k uprchlíkům

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá problematikou uprchlictví a současnými postoji studentů a studentek českých vysokých škol k této problematice.

Práce je rozdělena na část teoretickou, která je zpracována na základě odborných zdrojů, a která obsahuje vymezení důležitých pojmů, které je důležité si vysvětlit pro správné pochopení. Tato část má čtenářům objasnit problematiku uprchlictví. Zabývá se také důležitou českou i mezinárodní legislativou týkající se tohoto tématu. Dále se zabývá tím, čím vším si uprchlík prochází při příchodu do cílové země.

Praktická část je zpracována formou kvantitativního výzkumu, kdy byla využita technika dotazníků. Dotazník zjišťuje názory a postoje vysokoškolských studentů a studentek v České republice k uprchlíkům a současně migrační krizi, a jaké faktory mají vliv na dané postoje.

Data byla získávána prostřednictvím dotazníku, který se rozesílal v elektronické podobě po dobu 20 dnů během února 2017. Ke zpracování dat byla použita mnohorozměrná korespondenční analýza (CCA) v programu Canoco 5. Dotazník byl rozesílán studentům a studentkám českých vysokých škol v České republice. Dotazník byl dobrovolný a anonymní. V úvodu byli respondenti seznámeni s tím, že dotazník bude použit pouze pro potřeby výzkumu v bakalářské práci. Byli také seznámeni s tím, o jakou bakalářskou práci se jedná. Otázky byly formulovány tak, aby vypovídaly o tom, jaký mají studenti a studentky českých vysokých škol postoj k uprchlíkům. Otázky byly kladeny na to, zda by je přijali do ČR, poskytl by jim pomoc, a jestli z nich mají obavy. Důležité pro výzkum bylo i to, zda se vůbec orientují v důležitých pojmech, jako je „uprchlík“ a „migrant“.

Byla stanovena hypotéza: „Studenti českých vysokých škol, kteří již pracují a žijí se sami, zaujmají vstřícný postoj k uprchlíkům.“ Tato hypotéza byla na základě kvantitativního výzkumu potvrzena. Studenti, kteří nejsou finančně podporováni svými rodiči při studiu, by přijali uprchlíky do ČR a poskytl by jim nějakou pomoc. Také nemají žádné obavy z uprchlíků a zajímají se o současnou situaci migrační krize.

Druhá hypotéza „Studenti českých vysokých škol, kteří absolvovali studijní pobyt v zahraničí, zaujímají vstřícný postoj k uprchlíkům.“ Byla rovněž na základě kvantitativního výzkumu potvrzena. Studenti, kteří během svého studia absolvovali studijní pobyt v zahraničí, by přijali uprchlíky do ČR, poskytl by jim nějakou pomoc, nemají z uprchlíků obavy a zajímají se o současné dění týkající se migrační krize.

Klíčová slova

Azylant; integrace; mezinárodní ochrana; migrace; migrant; uprchlík

Attitudes of Czech University Students towards Refugees

Abstract

The Bachelor's thesis deals with the issue of refugees and current attitudes of Czech university students, male and female, towards this issue.

The thesis is divided into a theoretical part which is elaborated on the basis of reference sources and defines important terms that are necessary for proper understanding of the issue. This part aims to clarify the issue of refugees. It also addresses important Czech and international legislation on this topic. Furthermore, it deals with what refugees are going through when they arrive in the destination country.

The practical part is elaborated in the form of quantitative research with the use of questionnaire technique. The questionnaire investigates the opinions and attitudes of Czech male and female university students to refugees and the current migration crisis and what factors influence these attitudes.

The data was obtained through a questionnaire distributed electronically to respondents for 20 days during February 2017. A canonical corresponding analysis (CCA) was carried out using Canoco 5 programme to process the data. The questionnaire was sent to male and female university students in the Czech Republic. Participation was voluntary and anonymous. In the introduction, respondents were informed that the questionnaire would be used for research purposes only as part of a Bachelor's thesis. They were also informed about the Bachelor's thesis. Questions were formulated to show what the attitudes are of Czech male and female university students towards refugees. Questions were asked to discover whether the students were willing to accept refugees in the Czech Republic, provide assistance to them, and whether they were worried about refugees. It was also important for the research whether they were well informed about important terms such as "refugee" and "migrant".

The following hypothesis was formulated: "Students of Czech universities who are already working and living on their own have a friendly attitude towards refugees." This hypothesis was confirmed in the quantitative research. Students who are not financially supported by their parents during their studies would accept refugees in the Czech Republic and provide them with some help. Moreover, they are not worried about refugees and are interested in the current migration crisis.

The second hypothesis was formulated as follows: "Students of Czech universities

who have studied abroad have a friendly attitude towards refugees." This hypothesis was also confirmed in the quantitative research. Students who have studied abroad as part of their studies would accept refugees in the Czech Republic, provide them with some help, they are not worried about refugees and are interested in the current migration crisis.

)

Key words

Asylum-seeker; integration; international protection; migrant; migration; refugee

OBSAH

ÚVOD.....	10
1. SOUČASNÝ STAV	11
1.1 Vymezení pojmů	11
1.2 Legislativa	15
1.2.1 Úmluva o právním postavení uprchlíků.....	15
1.2.2 Dublinský systém.....	18
1.2.3 Evropská úmluva o lidských právech	19
1.2.4 Evropská dohoda o zrušení vízové povinnosti pro uprchlíky	19
1.2.5 Listina základních práv a svobod.....	20
1.2.6 Zákon o azylu.....	22
1.2.7 Zákon o Policii České republiky.....	23
1.2.8 Zákon o pobytu cizinců na území ČR.....	24
1.2.9 Zákon o sociálně-právní ochraně dětí	26
1.3 Integrace migrantů a uprchlíků	27
1.3.1 Žádost o mezinárodní ochranu.....	27
1.3.2 Vízum strpění.....	31
1.3.3 Nabývání českého občanství.....	31
1.4 Práva a nároky uprchlíků	32
1.4.1 Přístup ke zdravotní péči.....	32
1.4.2 Přístup ke vzdělání.....	32
1.4.3 Zaměstnávání cizinců v ČR	33
1.4.3.1 Povolení k zaměstnání.....	33
2. CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY	34
2.1 Cíle práce	34
2.2 Hypotézy	34
3. OPERACIONALIZACE POJMŮ	35

4.	METODIKA.....	36
4.1	Metodický postup.....	36
4.2	Charakteristika výzkumného souboru.....	36
4.3	Statistické zpracování dat.....	36
5.	VÝSLEDKY.....	37
5.1	Statistické vyhodnocení dat.....	37
5.2	Mnohorozměrná analýza získaných dat.....	56
6.	DISKUZE	58
7.	ZÁVĚR.....	62
8.	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	64
9.	PŘÍLOHY	69
9.1	Příloha 1: Dotazník	69
10.	SEZNAM ZKRATEK	73

ÚVOD

Problematika uprchlictví je v dnešní době velmi diskutovaným a zajímavým tématem. Toto téma je velmi aktuální a je důležité mu věnovat pozornost, protože se dotýká nás všech.

V České republice se společnost dělí na dva tábory. Jsou to lidé, kteří uprchlíky v ČR nebo celkově v Evropě nechtějí, ale také jsou lidé, kteří je zde vítají. Proto je důležité zjišťovat nálady ve společnosti a sledovat převažující postoje, a také to, které faktory přispívají k těmto postojům.

Cílem bakalářské práce je na základě kvantitativního výzkumu zjistit, jaké mají studenti a studentky vysokých škol v ČR postoje k uprchlíkům a k současné migrační krizi, a které faktory mají vliv na dané postoje.

Bakalářská práce je zpracována formou kvantitativního výzkumu a využitím rešerší odborné literatury a sekundární analýzy dat.

Tato práce by měla přinést vhled do problematiky migrace a uprchlictví v kontextu současné migrační krize v Evropě, zjistit názory vysokoškolských studentů na tuto problematiku a být zdrojem informací pro studenty zdravotně sociálních oborů, kteří se s uprchlíky mohou setkávat při výkonu svých budoucích povolání.

Integrace uprchlíků je pro uprchlíky samotné velmi obtížnou situací. Spousta z nich se setkává s diskriminací nebo rasismem, proto je také důležité na tuto problematiku upozornit. Ukázat lidem, jak složitým procesem si uprchlík prochází, a jak je složitá je jejich integrace, kdy se často vzdávají svých zvyků a tradic, a to už ale nejedná o integraci, nýbrž o asimilaci.

Toto téma jsem si vybrala, protože si myslím, že je to velmi zajímavé a aktuální téma. Je důležité na něj upozornit veřejnost a zvýšit informovanost o této problematice. Důležité je samozřejmě rozlišovat pojmy „uprchlík“ a „migrant“, protože pouze zlomek z těch, kteří k nám přicházejí, jsou uprchlíci. Lidé často neznají význam těchto pojmů a často je zaměňují.

1. SOUČASNÝ STAV

1.1 Vymezení pojmů

V této kapitole je vymezeno několik pojmů, které jsou velice důležité, a které bývají často zaměňovány, proto je třeba si tyto pojmy jednotlivě vysvětlit, aby byl správně pochopen jejich význam.

- **Migrace**

Tento pojem znamená prostorové přemístění lidí přes hranice, kdy lidé často mění své bydliště na kratší nebo delší dobu, anebo také své bydliště mohou změnit natrvalo (Palát, 2014). Také může být použit pro označení geografického pohybu jednotlivých osob či větších skupin (Palát, 2014). Obecně se dá říci, že je migrace chápána jako přemísťování osob z jednoho místa na druhé (Krchová, Víznerová, 2008).

Existuje ale několik definic vysvětlujících pojem migrace. Například Matoušek tento pojem dělí na migraci mezinárodní a migraci vnitrostátní. Migrací mezinárodní (nebo také vnější) je myšleno přesouvání jednotlivých osob nebo skupin za hranice státu (Matoušek, 2003). Migrace vnitrostátní (vnitřní) znamená, že se osoby pohybují pouze v rámci jednoho státu (z jednoho regionu do druhého), tedy uvnitř oblasti, která je vymezená hranicemi (Matoušek, 2003).

Často bývá migrace zaměňovaná s pojmem mobilita (Rolný, Lacina, 2001). Na rozdíl od migrace se do mobility zahrnují všechny druhy pohybu lidí, a tento pohyb může mít odlišný účel, směr a vzdálenost (Rolný, Lacina, 2001).

Dělení migrace může být například dle rozdělení Andree Demutha (Uherek, 2004). Dělí migraci na dobrovolnou a nedobrovolnou (Uherek, 2004). Dobrovolná migrace znamená to, že se osoby rozhodly odejít dobrovolně a nikdo je k odchodu nenutil. (Uherek, 2004). Nedobrovolnou migrací lze nazvat takový typ migrace, kdy tyto osoby musí opustit nějaké místo nebo jejich rodnou zemi (Uherek, 2004). Jsou k tomu donuceni například z důvodu vyhoštění, evakuace, přírodních katastrof nebo hladomoru, války, diskriminace, porušení lidských práv nebo náboženských či etických nepokojů (Uherek, 2004).

Andreas Demuth dobrovolnou migraci ještě dále dělí na migraci pracovní, řetězovou, neimigrační a inovační (Uherek, 2004). U pracovní migrace, jak už název sám napovídá, je důvodem migrace touha po slušném zaměstnání, vysoký plat, nové pracovní zkušenosti nebo také možnost vybudovat si svou vysněnou kariéru (Uherek, 2004). Řetězová migrace je, když migrant odchází ze své rodné země a společně s ním odchází také jeho manžel/ka, děti, sourozenci, atd. (Uherek, 2004). Neimigrační (nebo také dočasná) migrace je za účelem studií, ale dotyčná osoba se nechce trvale přestěhovat a chce se časem vrátit do své rodné země (Uherek, 2004). Důvodem inovační migrace je vyhlídka spíše zlepšení životních podmínek tím, že se lidé přesídlí do jiných zemí (Uherek, 2004).

- **Migrant**

Migrant je osobou, která se přemísťuje na jiné místo za účelem se zde usídlit (Matoušek, 2008). Ve světě je za migranta považovaná osoba, která zůstává v jiné zemi po delší dobu než jeden rok (Matoušek, 2008).

- **Emigrant**

Emigrant se dá definovat jako vystěhovalec (Petráčková, Kraus a kol., 1998). Opakem je imigrant, který je definován jako přistěhovalec (Petráčková, Kraus a kol., 1998).

Dle United Nations (© 2017) se emigrant dělí na dlouhodobého a krátkodobého. Dlouhodobý emigrant je osoba, která se přestěhovala do jiné země na dobu delší než jeden rok (United Nations, © 2017). Krátkodobý emigrant je osoba, která žije v jiné zemi po dobu delší, než 3 měsíce, ale kratší než jeden rok (United Nations, © 2017).

- **Uprchlík**

Jedná se o osoby, které se nacházejí mimo svou zemi či vlast, a kteří mají oprávněné obavy z pronásledování z politických, náboženských, rasových, národnostních důvodů, nebo z důvodu příslušnosti k nějaké společenské skupině nebo zastávání nějakých politických názorů, a o osoby, které nejsou schopny přijmout ochranu své vlasti (Sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 sb. o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků).

- **Azylant**

Dle Rabušice a Burjanka (2003) se jedná o osobu, která opustila svoji rodnou zemi z důvodu obav z pronásledování z politických, náboženských, rasových a národnostních důvodů, a u kterých se prověřuje, jestli splňují podmínky Ženevské smlouvy (Rabušic, Burjanek, 2003). Pokud ano, stávají se azylanty - azylantem je myšleno také „uznaný uprchlík“ (Rabušic, Burjanek, 2003). Udělený azyl představuje povolení k jejich pobytu z odůvodněných obav z pronásledování z politických, národnostních, rasových či náboženských důvodů (Rabušic, Burjanek).

- **Ilegální migrant**

Dle Rabušice a Burjanka (2003) ještě také existují pojmy ilegální migrant a navrátilce. Ilegálním migrantem je migrant, který je přítomen v jiné zemi, než je jeho rodná zem, a to bez potřebných dokumentů (Rabušic, Burjanek, 2003).

- **Navrátilce**

Navrátilce je osoba, která se po určité době, ať už kratší či delší, vrací zpět do země, odkud pochází (Rabušic, Burjanek, 2003).

- **Multikulturalismus**

Multikulturalismus je veřejné a politické zohledňování různých potřeb etnických menšin, vytváření respektu a přátelského prostředí pro tyto menšiny, prosazování názoru, že etnická rozmanitost je obohacením společnosti (Matoušek, 2008, s. 106). V ČR byla dříve multikulturní společnost, bylo zde spousta Němců, Židů a Romů, ale nyní (po roce 1989) je společnost spíše stejnorodá (Matoušek, 2008). Jedinou výjimkou jsou Romové (Matoušek, 2008).

- **Rasismus**

Často také bývají zaměňovány pojmy rasismus a xenofobie, proto je dobré si tyto pojmy vysvětlit.

Rasismus je teorie o nadřazenosti lidských ras a etnických skupin, kdy někteří lidé nenávidí lidi určité rasy (Petráčková, Kraus a kol., 1998). Často mezi její projevy patří utlačování určité rasy (Petráčková, Kraus a kol., 1998). Tato ideologie často vedla také k diskriminaci, segregaci (příkladem segregace jsou například romské sociálně vyloučené lokality) či k pokusům o vyhlazení některých ras (Kajanová et al., 2009).

- **Xenofobie**

Xenofobie není jen strach z cizinců, je to také odpor, nenávisť, nepřátelství, anebo nedůvěra ke všemu, co je cizí (Petráčková, Kraus a kol., 1998). Xenofobem je myšlen člověk, který je odpůrcem a nepřítelem všeho, co je cizí (Petráčková, Kraus a kol., 1998).

- **Etnikum**

Etnikum je skupina lidí, kteří jsou stejné etnické příslušnosti (Petráčková, Kraus a kol., 1998). Mají společný historický původ, jazyk, kulturu, mentalitu a zvyky, a také žijí na společném území (Kajanová a kol., 2009). Dá se říci, že je to téměř to samé, jako je pojem „kmen“ (Kajanová a kol., 2009). Tento pojem pochází z řečtiny, ethnos v řeckém jazyce znamená „lid“ (Kajanová a kol., 2009).

1.2 Legislativa

1.2.1 Úmluva o právním postavení uprchlíků

Tato úmluva je velmi důležitým dokumentem pro mezinárodní ochranu uprchlíků. Obsahuje 46 článků (Sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 sb. o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků).

V prvním článku definuje pojem „uprchlík“, kdy je tento pojem definován tak, že se jedná o osobu, která má oprávněný strach z pronásledování z důvodů rasových, náboženských, nebo národnostních nebo z důvodu příslušnosti k určitým sociálním skupinám, anebo zastává nějaké politické názory, tato osoba také není schopna přijmout či nechce ochranu své vlasti, a to z důvodů výše uvedených (Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 sb. o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků, 1993).

Články č. 2-11 této úmluvy obsahují, že uprchlík se musí řídit zákony, předpisy a nařízeními země, ve které přebývá, stejně jako ostatní občané (Sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 sb. o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků, Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků). Dále obsahují zákaz diskriminace, tedy zákaz rozlišování uprchlíků podle rasy, náboženství či země, odkud pocházejí a mělo by se s nimi zacházet stejně jako s ostatními občany. To samé se týká náboženství, uprchlíci mají stejnou svobodu náboženství, jako mají ostatní občané (Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 sb. o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků, 1993). Obsahují také zásadu recipacity, tzn. poskytování stejných výhod (Petráčková, Kraus a kol., 1998). V tomto ohledu lze říci, že se s uprchlíky nakládá stejným způsobem jako s ostatními cizinci, ale s tím rozdílem, že uprchlíci mívají výhody zásluhou této úmluvy (Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 sb. o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků).

Články 12-16 hovoří o právním postavení uprchlíků. (Sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 sb. o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků). Jde například o právo na přístup k soudům, právo sdružování, autorská práva, movitý a nemovitý majetek – smluvní stát musí poskytnout stejné podmínky uprchlíkům jako ostatním cizincům (Sdělení

Ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 sb. o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků, 1993).

Následující kapitola řeší výdělečnou činnost. Uprchlíci mohou mít zaměstnání za mzdu, svobodné povolání a mohou také svobodně podnikat (Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 sb. o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků, 1993). Další kapitola řeší třeba sociální otázky, mezi které je zařazeno bydlení, vzdělání či zaměstnávání uprchlíků. Co se týká vzdělávání uprchlíků, státy musí poskytnout stejné zacházení jako všem ostatním občanům (Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 sb. o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků, 1993).

Články 25-34 obsahují správní opatření. Zahrnuje svobodu pohybu, osobní a cestovní doklady – smluvní stát je vystaví uprchlíkům, zahrnuje také daňové předpisy nebo vyhoštění (Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 sb. o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků, 1993).

Důležitým článkem je článek 33, který řeší „non refoulement“. To znamená zákaz vyhoštění. *Žádný smluvní stát nevyhostí jakýmkoli způsobem nebo nevrátí uprchlíka na hranice zemí, ve kterých by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení* (Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 sb. o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků, 1993, s. 1040). To se ale nevztahuje na uprchlíka, který spáchal nějaký trestný čin, a tím je nebezpečný pro stát, anebo na uprchlíka, který je nebezpečný z jiných důvodů (Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 sb. o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků, 1993). „Non refoulement“ je zakotvený také v jiných evropských dokumentech jako například v Listině základních práv a svobod a ve Smlouvě o fungování Evropské unie (Seunghwan, 2017).

- **Newyorský protokol**

V roce 1967 byla tato úmluva ale rozšířena o tzv. **Newyorský protokol**, který odstranil omezení týkající se především času (Organizace pro pomoc uprchlíkům, 2004). Před tímto protokolem byli totiž upřednostňováni žadatelé o statut uprchlíka, které zasáhlo dění před 1. lednem 1951 (Organizace pro pomoc uprchlíkům, 2004).

- **Úmluva Organizace africké jednoty**

Na základě Newyorského protokolu vznikla v roce 1969 **Úmluva Organizace africké jednoty, upravující zvláštní stránky uprchlických problémů v Africe** (David, 2009). Největší přínos tato úmluva přinesla v tom, že přinesla novou definici uprchlíka (David, 2009). Uprchlíkem podle této úmluvy je každý, kdo z důvodu agrese, okupace, cizí nadvlády nebo z důvodu vážných nepokojů v jeho zemi, je nucen opustit svůj trvalý pobyt a hledat si trvalý pobyt na jiném místě (David, 2009). Rozšiřuje princip „non refoulement“, kdy je v úmluvě spousta dalších důvodů, proč se nemůže cizinec vrátit zpět do své země (David, 2009). Jde například o již zmíněnou okupaci, agresi, cizí nadvládu nebo vážné nepokoje v jeho zemi (David, 2009). V úmluvě jsou také uvedeny případy, když člověk ztrácí statut uprchlíka, anebo když je člověk vyloučen z přiznání statutu uprchlíka (David, 2009). Význam této úmluvy neplatí jen pro Afriku, ale i také pro ostatní kontinenty (David, 2009). Ochrana uprchlíků v Africe je na světě nejvíce problematická, protože mají omezené zdroje a vyskytují se zde časté přírodní katastrofy (Novak, 2009).

1.2.2 *Dublinký systém*

Dublinký systém je nařízení, které se vztahuje na všechny členské státy EU a také na Island, Norsko, Lichtenštejnsko a Švýcarsko (Odbor azylové a migrační politiky, 2016). Jde o systém, kdy je určen jeden stát, který projednává žádosti o mezinárodní ochranu, ať už je tato žádost podaná v kterémkoli státě z výše uvedených (Odbor azylové a migrační politiky, 2016).

Systém vznikl v roce 1990, ale až v roce 1997 začal být platný (Komínková, 2016). Vznikl z důvodu, že se zvyšoval počet žádostí o azyl a z důvodu, že se začal vytvářet prostor bez vnitřních hranic (Komínková, 2016). Jedná se o proces, při kterém se zjišťuje, která země je příslušná k tomu, aby mohla rozhodnout o žádosti o mezinárodní ochranu, kterou cizinec podal (Komínková, 2016).

Cílem tohoto systému je zničit tzv. „asylum shopping“ - jedná se o jev, kdy cizinec překračuje hranice více států a jeho přemísťování řeší všechny státy, kterými cizinec prochází (Odbor azylové a migrační politiky, 2016). Dále je také cílem tohoto systému zároveň předejít tzv. „refugee in orbit“ – v tomto případě se jedná o jev, kdy žádný stát není příslušný k meritornímu posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, protože používá princip třetí bezpečné země na členské státy EU, ve kterých žadatel byl před tím, než přišel do státu, kde se nyní posuzuje jeho žádost o mezinárodní ochranu (Odbor azylové a migrační politiky, 2016). Když se to shrne, pro žadatele o mezinárodní ochranu to znamená to, že má právo na posouzení jeho žádosti jen v jednom členském státě EU, tomuto jevu se také říká „one-chance-only princip“ (Odbor azylové a migrační politiky, 2016).

- **Systém EURODAC**

Systém EURODAC je nařízení o databázi otisků prstů žadatelů o azyl (Roots, 2015). Když někdo požádá o azyl, není rozhodující, v jaké zemi EU se nachází, jeho otisky prstů se přenášejí do úředního systému EURODAC (European Commission, © 2017). Cílem je mít systém, který umožňuje srovnávání otisků prstů (Úřad pro ochranu osobních údajů, © 2013). Zásadou tohoto systému se mohou snadněji identifikovat osoby, které žádají o azyl, anebo které byly zadrženy při nelegálním přechodu přes hranice Evropy (Úřad pro ochranu osobních údajů, © 2013).

1.2.3 Evropská úmluva o lidských právech

Tato úmluva je kratší než Listina základních práv a svobod, protože obsahuje pouze politická a občanská práva. Obsahuje celkem 59 článků (Sdělení č. 209/1992 Sb., Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, 1992, s. 1074). Pro tuto práci jsou důležité hlavně články 3, 5, 8 a 13 a článek 4 protokolu č. 4, protože právě tyto články se týkají uprchlíků.

Článek 3 Evropské úmluvy zakazuje mučení. *Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu* (Sdělení č. 209/1992 Sb., Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, 1992, s. 1074). Článek 5 hovoří o právu na svobodu a osobní bezpečnost, což zahrnuje, že nikdo nikoho nemůže zbavit jeho svobody, až na pár případů, které jsou v tomto článku uvedeny (Sdělení č. 209/1992 sb. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, 1992).

Článek 8 zahrnuje právo každého na svůj soukromý a rodinný život. Dalším důležitým článkem je článek č. 13, který upozorňuje na právo na účinný opravný prostředek (Sdělení č. 209/1992 sb. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, 1992).

Článek 4 protokolu č. 4 obsahuje zákaz hromadného vyhoštění cizinců ze státu (Sdělení č. 209/1992 sb. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, 1992).

Od vstupu Evropské úmluvy o lidských právech docházelo v Evropě k několika vážným konfliktům, při kterých údajně v mnoha případech docházelo k porušování lidských práv (Bakircioglu, Dickson, 2017).

1.2.4 Evropská dohoda o zrušení vízové povinnosti pro uprchlíky

Dohoda se skládá ze 14 článků a hovoří o zrušení vízové povinnosti pro některé uprchlíky (Sdělení č. 102/1999 sb., Evropská dohoda o zrušení vízové povinnosti pro uprchlíky, 1999).

Uprchlíci, kteří se nachází ve smluvním státě, nemusí mít vstupní ani výstupní vízum na hranicích. (Sdělení č. 102/1999 sb., Evropská dohoda o zrušení vízové povinnosti pro uprchlíky, 1999). Musí mít platný cestovní doklad, který je v souladu s Úmluvou o právním postavení uprchlíků z roku 1951 nebo Dohodou o vydání cestovního dokumentu uprchlíkům. Další podmínkou je, že jejich pobyt nesmí být delší než 3 měsíce. Pokud je jejich pobyt delší než 3 měsíce, může být po nich vízum

požadováno. Nežádoucím osobám mohou státy vstup zakázat (Sdělení č. 102/1999 sb., Evropská dohoda o zrušení vízové povinnosti pro uprchlíky, 1999).

1.2.5 Listina základních práv a svobod

Listina se skládá z 6 hlav a 44 článků (Zákon č. 2/1993 sb., Listina základních práv a svobod, 1993).

- **Hlava první – obecná ustanovení**

Hlava první obsahuje obecná ustanovení, která tvrdí, že člověk má svou důstojnost a svobodu a práva, která mu nikdo nemůže odcizit a nezáleží na tom, jakého je člověk pohlaví, rasy, apod. (Zákon č. 2/1993 sb., Listina základních práv a svobod, 1993). *Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.* (Zákon č. 2/1993 sb., Listina základních práv a svobod, 1993, s. 17)

Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení (Zákon č. 2/1993 sb., Listina základních práv a svobod, 1993, s. 17-18).

- **Hlava druhá – lidská práva a základní svobody**

Hlava druhá se dělí na dva oddíly. První oddílem jsou základní lidská práva a svobody, druhým oddílem jsou politická práva (Zákon č. 2/1993 sb., Listina základních práv a svobod, 1993). Oddíl první obsahuje právo na život, na soukromí, na důstojnost, právo vlastnit majetek, na svobodu pohybu a pobytu, náboženství a myšlení (Zákon č. 2/1993 sb., Listina základních práv a svobod, 1993) *Každý je způsobilý mít práva* (Zákon č. 2/1993 sb., Listina základních práv a svobod, 1993, s. 18). Z druhého oddílu vyplývá, že každý má právo na svobodu projevu, na informace, petice, shromažďování, právo na svobodné volby (Zákon č. 2/1993 sb., Listina základních práv a svobod, 1993).

- **Hlava třetí - Práva národnostních a etnických menšin**

Z hlavy třetí vyplývá, že každý příslušník národnostní nebo etnické menšiny má právo na rozvíjení své kultury (Zákon č. 2/1993 sb., Listina základních práv a svobod, 1993). Mohou se také sdružovat. Etnické i národnostní menšiny mají právo se vzdělávat v jejich rodném jazyce, právo používat svůj rodný jazyk na úřadech a právo podílet se na řešení toho, co se týká národnostních a etnických menšin (Zákon č. 2/1993 sb., Listina základních práv a svobod, 1993).

- **Hlava čtvrtá – Hospodářská, sociální a kulturní práva**

Tato hlava hovoří o tom, že každý má právo si svobodně vybrat zaměstnání, které chce vykonávat, a připravovat se na něj (Zákon č. 2/1993 sb., Listina základních práv a svobod, 1993). Hovoří také o tom, že ženy, zdravotně postižení a mladiství mají právo na větší ochranu zdraví při práci (Zákon č. 2/1993 sb., Listina základních práv a svobod, 1993). Kulturní a sociální práva zahrnují to, že každý má právo se svobodně sdružovat a mít své zájmy (Zákon č. 2/1993 sb., Listina základních práv a svobod, 1993). Děti a mladiství jsou pod zvláštní ochranou. Všichni bez rozdílu mají právo na vzdělání, ochranu zdraví a příznivé životní prostředí (Zákon č. 2/1993 sb., Listina základních práv a svobod, 1993).

- **Hlava pátá – Právo na soudní a jinou právní ochranu**

Hlava pátá obsahuje práva v soudních věcech a obsahuje například právo na právní pomoc a pouze soud rozhoduje, jak bude dotyčný potrestán (Zákon č. 2/1993 sb., Listina základních práv a svobod, 1993). S každým, kdo je obviněn, se musí jednat tak, jako by byl nevinný (Zákon č. 2/1993 sb., Listina základních práv a svobod, 1993).

- **Hlava šestá – Ustanovení společná**

Říká, že cizinci mají stejná lidská práva a základní svobody jako ostatní občané (Zákon č. 2/1993 sb., Listina základních práv a svobod, 1993). Také objasňuje, že se azyl poskytuje cizincům, kteří jsou pronásledováni za politická práva a svobody (Zákon č. 2/1993 sb., Listina základních práv a svobod, 1993).

1.2.6 Zákon o azylu

Tento zákon upravuje podmínky vstupu a pobytu cizince, který podal žádost o mezinárodní ochranu v ČR, anebo tomu, kterému byla uznána doplňková ochrana (Zákon č. 325/1999 sb. o azylu, 1999). Upravuje také řízení mezinárodní ochrany, a jaké má cizinec, který žádá o mezinárodní ochranu, práva, a co musí udělat, aby bylo spuštěno řízení o udělení mezinárodní ochrany (Zákon č. 325/1999 sb. o azylu, 1999). Upravuje také, jaké má práva a povinnosti cizinec, který má uznanou doplňkovou ochranu (Zákon č. 325/1999 sb. o azylu, 1999). V tomto zákoně je upraveno i to, jakou má v tomto ohledu funkci Ministerstvo vnitra, Policie ČR i státní integrační program a azylová zařízení (Zákon č. 325/1999 sb. o azylu, 1999).

Mezinárodní ochrana se uděluje, když se zjistí, že je cizinec pronásledován z důvodů náboženských, rasových, národnostních či politických ve státě, odkud pochází (Zákon č. 325/1999 sb. o azylu, 1999).

Azyl za účelem sloučení rodiny může být udělen manželovi/ce, partnerovi/ce, rodiči nezletilého azylanta, zletilé osobě, která zodpovídá za azylanta, anebo nezletilému dítěti (mladšímu 18 let) azylanta (Zákon č. 325/1999 sb. o azylu, 1999). Musí to být rodinný příslušník cizince, kterému byl udělen azyl (Zákon č. 325/1999 sb. o azylu, 1999). Této osobě může být udělen azyl za účelem sloučení rodiny, i když není pronásledován z rasových, náboženských, politických nebo národnostních důvodů a nemá tedy důvod pro udělení mezinárodní ochrany (Zákon č. 325/1999 sb. o azylu, 1999). Manželé/partneři musí být manžely/partnery už předtím, než byl azylantovi udělen azyl (Zákon č. 325/1999 sb. o azylu, 1999).

Humanitární azyl se uděluje ve vyjímaných případech, když se nezjistí důvod pro mezinárodní ochranu (Zákon č. 325/1999 sb. o azylu, 1999).

Doplňková ochrana se uděluje, když cizinec nemá důvody pro mezinárodní ochranu, ale zjistí se, že má důvod pro obavy z vážné újmy ve státě, kam by mohl být vrácen (Zákon č. 325/1999 sb. o azylu, 1999). Zároveň nechce přijmout z tohoto důvodu ochranu státu, odkud pochází (Zákon č. 325/1999 sb. o azylu, 1999). Vážná újma je například trest smrti, mučení, nelidské trestání, ohrožení jeho života nebo jeho důstojnosti, a to kvůli ozbrojenému konfliktu v jeho zemi (Zákon č. 325/1999 sb. o azylu, 1999).

1.2.7 Zákon o Policii České republiky

Tento zákon se dotýká cizinců tak, že upravuje, kdy má policista právo na zajištění cizince (Zákon 273/2008 sb. o Policii ČR, 2008).

(1) Policista je oprávněn zajistit cizince, jestliže

a) se cizinec dopustil jednání, pro které lze pobyt na území České republiky ukončit nebo zahájit řízení o správním vyhoštění,

b) bylo zahájeno řízení o správním vyhoštění a policista zjistí důvod pro zajištění cizince podle jiného právního předpisu

c) cizinec má být podle vykonatelného rozhodnutí vyhoštěn, nebo

d) je důvod se domnívat, že cizinec neoprávněně vstoupil na území České republiky nebo zde neoprávněně pobývá (Zákon 273/2008 sb. o Policii ČR, 2008, s. 4091).

Jestliže policista zajistí cizince, musí ihned informovat orgán, který vyřizuje ukončení pobytu nebo vyhoštění cizince, kterého policista zajistil (Zákon 273/2008 sb. o Policii ČR, 2008). Může ho zajistit do okamžiku, než se doručí rozhodnutí řízení, nejdéle ale 48 hodin (Zákon 273/2008 sb. o Policii ČR, 2008). Ve výše uvedených důvodech může policista zajistit cizince pouze 24 hodin (Zákon 273/2008 sb. o Policii ČR, 2008).

1.2.8 Zákon o pobytu cizinců na území ČR

Zákon o pobytu cizinců na území ČR upravuje, jaké podmínky musí cizinec splnit, aby mohl vstoupit do ČR, vycestovat z ČR a mohl zde pobývat (Zákon č. 326/1999 sb. o pobytu cizinců na území ČR, 1999). Vymezuje také, jakou v tomto směru má funkci Policie ČR, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo zahraničních věcí (Zákon č. 326/1999 sb. o pobytu cizinců na území ČR, 1999).

- **Vstup na území**

Když cizinec vstoupí do ČR, musí vyplnit a podepsat hraniční průvodku (Zákon č. 326/1999 sb. o pobytu cizinců na území ČR, 1999). Hraniční průvodka je doklad, do kterého musí vyplnit údaje (Zákon č. 326/1999 sb. o pobytu cizinců na území ČR, 1999). Mezi údaje patří celé jméno, datum narození, seznam osob mladších 15 let, kteří s cizincem cestují, číslo cestovního dokladu, místo, odkud přichází, pohlaví, číslo víza, informace o vozidle, datum vstupu a datum, kdy vycestuje z ČR, a kde bude přebývat (Zákon č. 326/1999 sb. o pobytu cizinců na území ČR, 1999). Dále musí na hranicích počkat, až se zkontroluje jeho cestovní doklad a ověří se jeho totožnost (Zákon č. 326/1999 sb. o pobytu cizinců na území ČR, 1999). Cestovní doklad nemusí ukazovat osoba mladší 15 let, která je zapsaná cestovní dokladu osoby, která cestuje s ním (Zákon č. 326/1999 sb. o pobytu cizinců na území ČR, 1999).

- **Přechodný pobyt**

(1) Cizinec pobývá na území přechodně

a) po překročení státních hranic České republiky a po ukončení hraniční kontroly, nebyl-li mu v rámci hraniční kontroly policií odepřen vstup na území,

b) po překročení státních hranic, není-li hraniční kontrola prováděna, nebo

c) ode dne narození na území, za podmínek stanovených tímto zákonem (Zákon č. 326/1999 sb. o pobytu cizinců na území České republiky, 1999, s. 2287).

- **Trvalý pobyt**

(1) Povolení k trvalému pobytu se bez podmínky předchozího nepřetržitého pobytu na území vydá cizinci

a) který o vydání tohoto povolení žádá z humanitárních důvodů, zejména

1. je-li manželem azylanta a manželství vzniklo před vstupem azylanta na území,

2. je-li nezletilým dítětem azylanta nebo dítětem, které je závislé na péči azylanta, pokud nepožádá o udělení azylu, nebo

3. byl-li v minulosti státním občanem České republiky,

b) který o vydání tohoto povolení žádá z jiných důvodů hodných zvláštního zřetele,

c) na jeho žádost, pokud je jeho pobyt na území v zájmu České republiky, nebo

d) který o vydání tohoto povolení žádá jako nezletilé nebo zletilé nezaopatřené dítě cizince, jenž na území pobývá na základě povolení k trvalému pobytu, je-li důvodem žádosti společné soužití těchto cizinců (Zákon č. 326/1999 sb. o pobytu cizinců na území ČR, 1999, s. 2317).

1.2.9 *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí*

Sociálně-právní ochrana dětí má za úkol chránit a pomáhat dětem, ale také zajistit jejich právo na život, rodičovskou péči a život v rodině (Odbor 21, 2013). Cílem je pozitivně působit na správný vývoj dítěte a na jeho výchovu, dále také chránit zájmy dítěte (Odbor 21, 2013).

OSPOD se tedy řídí zákonem č. 359/1999 sb. o sociálně-právní ochraně dětí. Tento zákon je velmi rozsáhlý, tudíž je řečeno pouze to, co se týká cizinců.

Sociálně-právní ochrana se poskytuje dítěti, které na území České republiky

- a) má trvalý pobyt,*
- b) má podle zvláštního právního předpis upravujícího pobyt cizinců na území České republiky povolen trvalý pobyt nebo je hlášeno k pobytu na území České republiky po dobu nejméně 90 dnů,*
- c) podalo žádost o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky,*
- d) je oprávněno trvale pobývat,*
- e) pobývá s rodičem, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany nebo oprávnění k pobytu za účelem poskytnutí dočasné ochrany na území České republiky nebo které pobývá na základě uděleného oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany na území České republiky podle zvláštního právního předpisu,*
- f) pobývá s rodičem, který na území České republiky pobývá na základě potvrzení o strpění pobytu na území České republiky podle zvláštního právního předpisu nebo který je azylantem anebo osobou požívající doplňkové ochrany, nebo*
- g) je azylantem nebo osobou požívající doplňkové ochrany (Zákon 359/1999 sb. o sociálně-právní ochraně dětí, 1999, s. 7662).*

1.3 Integrace migrantů a uprchlíků

Dle Krchové a Víznerové (2008) začíná integrace do společnosti, když uprchlíci dorazí do cílové země. Integrace znamená scelení nebo sjednocení (Petráčková, Kraus a kol., 1998). Existují ale různé dimenze integrace (Krchová a Víznerová, 2008). Mezi tyto dimenze patří občansko-politická, sociálně-ekonomická a kulturní (Krchová a Víznerová, 2008). Občansko-politickou dimenzí rozumíme nabývání práv spojených se získáním azylu, poté se získáním občanství (Krchová a Víznerová, 2008). Sociálně-ekonomická dimenze je přístup k zaměstnání a s tím spojená soběstačnost a nebyt závislý na pomoci od státu a tím se snadněji začlenění do společnosti (Krchová a Víznerová, 2008). Kulturní dimenze znamená, že cizinci poznávají a přijímají zvyky a tradice země, do které přicházejí (Krchová a Víznerová, 2008).

Je také podstatný rozdíl mezi integrací a asimilací. Integrace je již vysvětlena výše, tudíž je ještě nutno vysvětlit pojem asimilace. *Asimilace je proces postupného splývání kulturních, sociálních, etnických skupin, v němž jedna ze skupin ztrácí své specifické rysy a přejímá rysy skupiny druhé* (Petráčková, Kraus a kol., 1998, s. 74). Asimilace se dělí na přirozenou (bez nátlaku) a nucenou (Petráčková, Kraus, a kol., 1998). A to je podstatný rozdíl, jelikož integrace je přizpůsobení se, ale bez ztráty původní etnické identity (Kajanová, 2009).

1.3.1 Žádost o mezinárodní ochranu

Dle Odboru azylové a migrační politiky (2015) udělení mezinárodní ochrany v ČR vyřizuje právě Ministerstvo vnitra. Napřed cizinec žádá písemně, anebo ústně o ochranu před pronásledováním z náboženských, národnostních, rasových nebo politických důvodů (Odbor azylové a migrační politiky, 2015). Pokud má zájem o mezinárodní ochranu v ČR, tak žádost musí podat pouze na území ČR, nemůže žádost podat například na české ambasádě na území jiné země (Odbor azylové a migrační politiky, 2015).

Dle zákona č 325/1999 sb. o azylu tuto žádost může cizinec podat cizinecké policii například na hraničních přechodech, v přijímacím středisku nebo se dobrovolně dostaví na odbor cizinecké policie krajského ředitelství policie a tam žádost podá. Když je cizinec například v nemocnici, anebo ve vazbě či vězení, anebo mu je jinak omezen přístup podat osobně žádost, může v tomto případě podat žádost písemně (Zákon č.

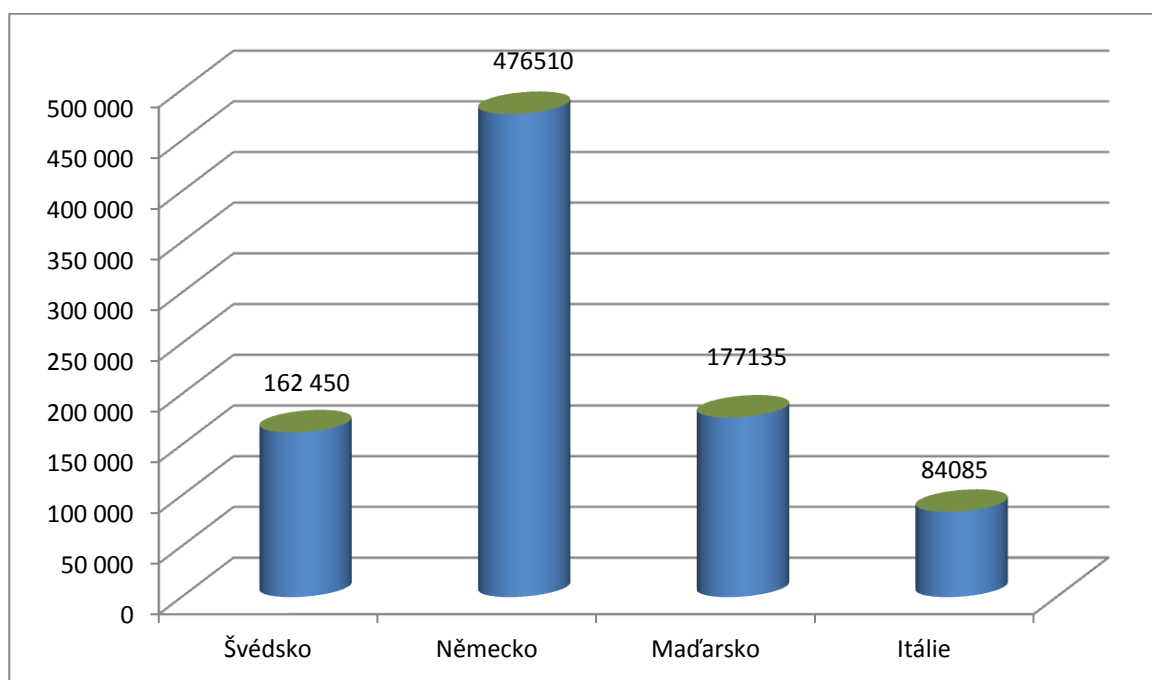
325/1999 sb. o azylu, 1999). Když ale nepodává žádost osobně v přijímacím středisku, musí se tam do 24 hodin dostavit. (Zákon č. 325/1999 sb. o azylu, 1999). V přijímacím středisku musí poskytnout otisky prstů a musí se tam nechat vyfotografovat, aby se mohla zjistit jeho totožnost (Zákon č. 325/1999 sb. o azylu, 1999). Musí také odevzdat svůj pas a nechat se vyšetřit, jestli netrpí nějakou vážnou nemocí, kterou by mohl ohrozit své zdraví a život a také ohrozit zdraví nebo život ostatních lidí (Zákon č. 325/1999 sb. o azylu, 1999). Když cizince zkontrolují, jde do pobytového střediska, kde čeká, jak Ministerstvo vnitra rozhodne o jeho žádosti

o mezinárodní ochranu (Zákon č. 325/1999 sb. o azylu, 1999). Musí se také zjistit, proč cizinec opustil svou zemi, a z jakého důvodu vlastně žádá o mezinárodní ochranu (Zákon č. 325/1999 sb. o azylu, 1999). Na tyto otázky se ho ptají na 1 nebo 2 pohovorech, které musí být buď v jeho rodném jazyce, anebo v jazyce, kterému rozumí - je přizván tlumočník (Zákon č. 325/1999 sb. o azylu, 1999). Cizinec si může požádat o právníka (Zákon č. 325/1999 sb.

o azylu, 1999). Ministerstvo vnitra ČR rozhodne do 6 měsíců ode dne, kdy cizinec poskytl veškeré potřebné údaje (Zákon č. 325/1999 sb. o azylu, 1999). Za nežádoucího jednotlivce je považován ten žadatel o mezinárodní ochranu, který se před příjezdem do hostitelské země dopustil nějakého trestného činu (Bolhouis et al., 2017).

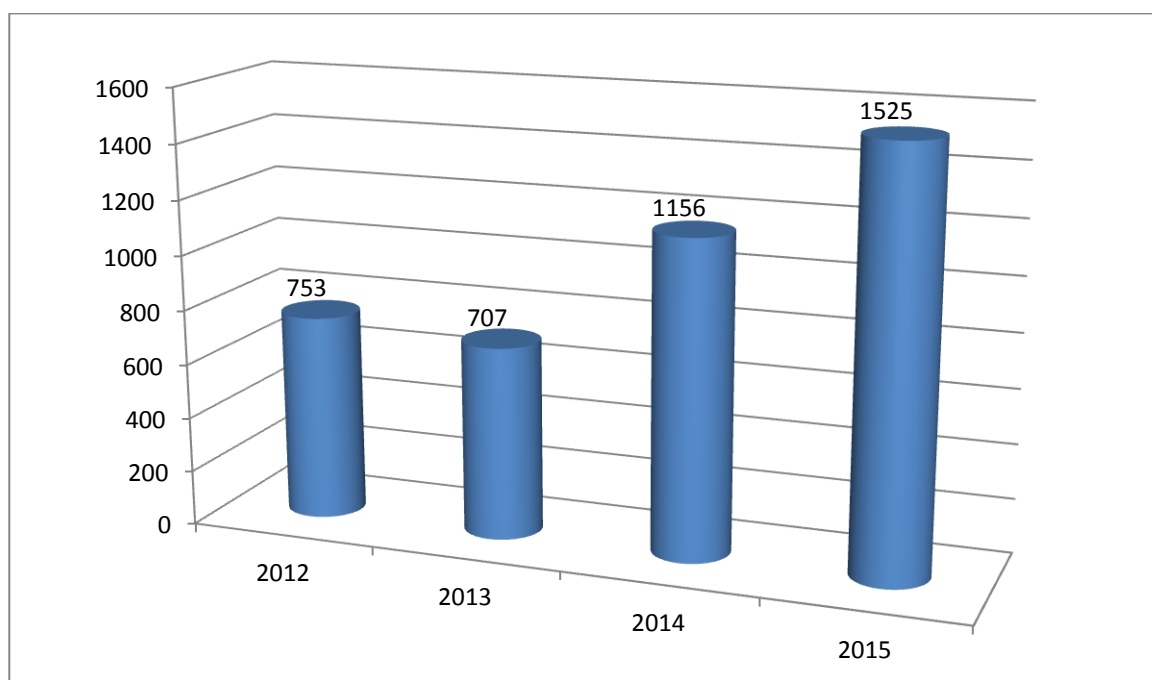
Žádosti o mezinárodní ochranu ČR stoupají (Obr. 2), ale pouze malé části z nich je žádost o mezinárodní ochranu uznána. (Obr. 3) Pořád je ale u nás žádostí méně, než v některých jiných členských zemích Evropské unie. (Obr. 1)

Obr. 1: Počet žádostí o mezinárodní ochranu v členských zemích EU v roce 2015 (v počtu osob)

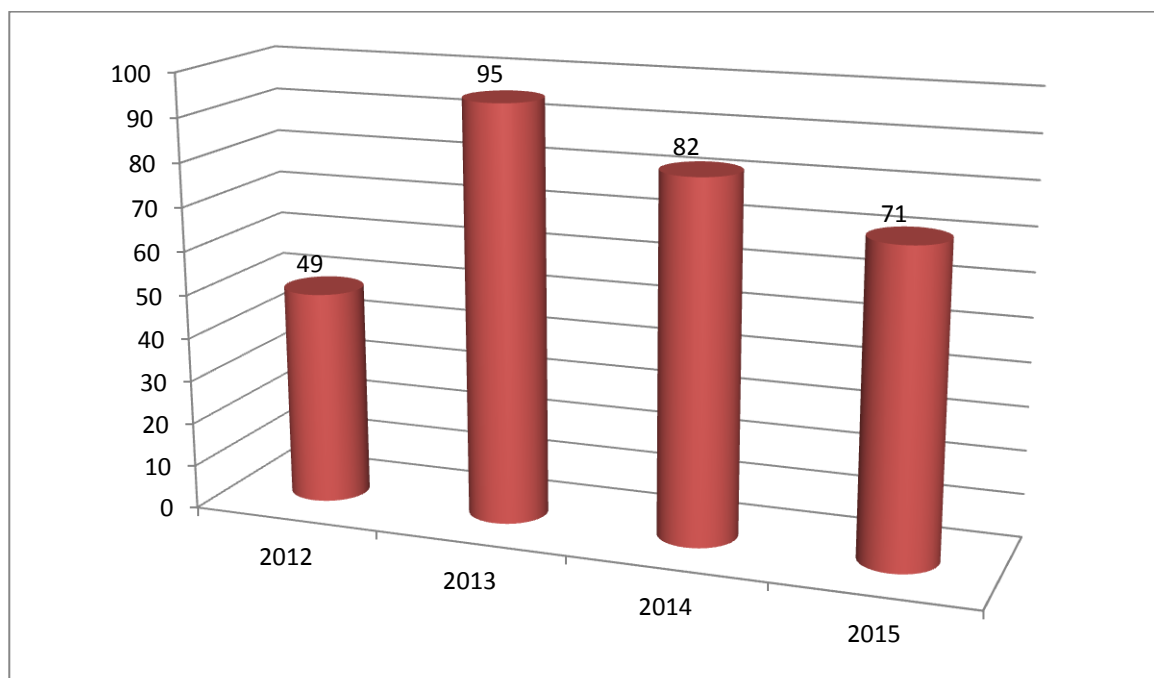
Zdroj: Evropská unie, © 2016, vlastní zpracování

Obr. 2: Počet žádostí o mezinárodní ochranu v ČR (v počtu osob)

Zdroj: Český statistický úřad, © 2017, vlastní zpracování

Obr. 3: Počet uznaných žádostí o mezinárodní ochranu v ČR (v počtu osob)

Zdroj: Český statistický úřad, © 2017, vlastní zpracování

1.3.2 Vízum strpění

Vízum strpění se uděluje jen v mimořádných situacích (Sdružení pro integraci a migraci, © 2017). Toto vízum uděluje Ministerstvo vnitra maximálně na 6 měsíců a uděluje se cizinci, kterému brání ve vycestování z ČR překážka, která není závislá na jeho vůli, anebo se jedná o cizince, který je svědkem či poškozeným v trestním řízení (Sdružení pro integraci a migraci, © 2017). Vízum strpění se také uděluje cizinci, který podal žalobu proti rozhodnutí, kdy mu byla zrušena platnost víza či mu nebylo vyhověno v žádosti o prodloužení víza (Sdružení pro integraci a migraci, © 2017).

1.3.3 Nabývání českého občanství

Dle Drbohlava a kol., (2010) lze nabývat českého občanství tzv. „udělením“, kdy se ale musí splnit celá řada podmínek.

Ti, kteří žádají v ČR o občanství:

- musí v ČR žít alespoň 5 let a musí mít povolení k trvalému pobytu
 - musí dokázat, že už nemají své původní občanství, pokud jim nebyl udělen azyl, ale v ojedinělých případech může být výjimka
 - nesmí být 5 let odsouzeni za úmyslný trestný čin
 - musí platit zdravotní pojištění, sociální pojištění a daně
 - musí prokázat, že ovládají český jazyk - ověřuje se při pohovoru
- (Drbohlav a kol., 2010).

1.4 Práva a nároky uprchlíků

Tato kapitola hovoří o tom, jaký mají uprchlíci přístup ke zdravotní péči a ke vzdělání,

a také hovoří o tom, jak v ČR probíhá proces zaměstnávání cizinců.

1.4.1 Přístup ke zdravotní péči

Dle zákona č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění stát platí pojistné těm cizincům, kterým bylo uděleno oprávnění k pobytu na území ČR za účelem poskytnutí dočasné ochrany, a když nemají příjmy ze zaměstnání nebo ze samostatné výdělečné činnosti. Pojistné se v tomto případě vyplácí ze státního rozpočtu. Vyplácí se také žadatelům o udělení mezinárodní ochrany a jejich dětem narozeným v ČR (Zákon č. 48/1997 sb. o veřejném zdravotním pojištění, 1997). A také cizincům, kterým bylo vydáno potvrzení o strpění pobytu na území ČR a jejich dětem narozeným v ČR, pokud nemají příjmy ze zaměstnání nebo ze samostatné výdělečné činnosti (Zákon č. 48/1997 sb. o veřejném zdravotním pojištění, 1997). Každý cizinec, který žije v ČR, má povinnost být zdravotně pojištěn (Jelínková, 2007).

1.4.2 Přístup ke vzdělání

Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb, o sjednání Úmluvy o právech dítěte by bezplatné základní vzdělání mělo být dostupné každému dítěti.

V ČR je povinná devítiletá školní docházka a to pro každé dítě jakéhokoliv občanství (Drbohlav a kol., 2010). A uprchlíci mají stejný přístup ke vzdělání jako české děti, to ke vzdělání předškolnímu a na základní, střední, vyšší odborné a vysoké škole, musí však počítat s tím, že většina vyučování je v českém jazyce (Drbohlav a kol., 2010). Dle zákona č. 561/2004 sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů má každý občan EU a jejich rodinný příslušníci volný přístup ke vzdělání, a to za stejných podmínek. Pokud se ale jedná o osobu, která není občanem EU, mají za stejných podmínek přístup ke vzdělání jako občané EU (Zákon č. 561/2004 sb. o

předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, 2004).

1.4.3 Zaměstnávání cizinců v ČR

Co se týká zaměstnanosti cizinců v ČR, tak se podle zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti (2004) za cizince nepovažuje občan EU.

Občanem EU je ten, kdo pochází z některé z členských zemí Evropské unie. Za cizince také není v ČR považován ten, kdo pochází ze Švýcarska či zemí Evropského hospodářského prostoru – tím se rozumí občan Islandu, Lichtenštejnska a Norska (Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, 2004). Za cizince se také nepovažuje například manžel/ka, partner/ka, rodiče, sourozenci nebo děti občanů těchto zemí (Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, 2004).

Za cizince je tedy považován každý, kdo přichází z tzv. třetí země. Mezi takové země řadíme ostatní země, které nejsou v EU, EHP nebo tou zemí není Švýcarsko (Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, 2004).

1.4.3.1 Povolení k zaměstnání

Povolení k zaměstnání se může vydat těm cizincům, kteří jsou členy družstev a statutárních orgánů obchodních společností, anebo těm cizincům, kteří mají povolení k dlouhodobému pobytu z důvodu podnikání, anebo nebudou vykonávat jejich zaměstnání delší dobu než po dobu 3 měsíců (Úřad práce ČR, 2015). Také se může vydat povolení k zaměstnání těm cizincům, kteří jsou sezónními zaměstnanci (Úřad práce ČR, 2015).

Pokud se zaměříme pouze na uprchlíky, tak se test trhu práce nedělá u volných pracovních míst, na které chtějí nastoupit cizinci, kterým bylo vydáno vízum z důvodu strpění pobytu či těm, kteří žádají o mezinárodní ochranu (Úřad práce ČR, 2015). Povolení k zaměstnání má platnost 2 roky, ale lze jej prodloužit, a to vždy jen na 2 roky (Úřad práce ČR, 2015).

2. CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY

2.1 Cíle práce

Cílem bakalářské práce je zjistit, jaké postoje k uprchlíkům zaujímají studenti českých vysokých škol.

2.2 Hypotézy

Na základě stanoveného cíle bakalářské práce byly stanoveny následující hypotézy.

Hypotéza 1:

Studenti českých vysokých škol, kteří již pracují a žijí se sami, zaujímají vstřícný postoj k uprchlíkům.

Hypotéza 2:

Studenti českých vysokých škol, kteří absolvovali studijní pobyt v zahraničí, zaujímají vstřícný postoj k uprchlíkům.

3. OPERACIONALIZACE POJMŮ

Postoj = „*Pozitivní, negativní nebo neutrální hodnocení určité osoby, předmětu nebo situace*“ (Kožešník, Štěpánek a kol., 1981, s. 926).

Uprchlík = Osoba, která se nachází mimo svou zemi či vlast, a která má oprávněné obavy z pronásledování z politických, náboženských, rasových, národnostních důvodů, anebo z důvodu příslušnosti k nějaké společenské vrstvě nebo zastávání nějakých politických názorů, a osoba, která není schopna přijmout ochranu své vlasti (Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 sb. o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků, 1993).

Vstřícný = vlídný, ochotný, slušný, pozitivní

4. METODIKA

4.1 Metodický postup

Data k testování hypotézy byla získána prostřednictvím dotazníku. Dotazník v elektronické podobě jsem rozesílala pomocí sociální sítě studentům a studentkám českých vysokých škol v ČR. Jednalo se o dobrovolný a anonymní dotazník, který byl použit pouze pro potřeby tohoto výzkumu. V úvodu dotazníku byli respondenti seznámeni s tématem bakalářské práce a k čemu vlastně dotazník slouží. Dotazník obsahoval 31 otázek, přičemž 26 otázek bylo uzavřených a 5 otázek otevřených. Z důvodu častého nevyplnění odpovědi byly 4 otázky vyřazeny (politická orientace, původ matky, původ otce a původ respondenta). Dotazník obsahoval také povinné a nepovinné otázky. Otázky byly formulovány tak, abych zjistila, jaký mají studenti českých vysokých škol postoj k uprchlíkům, zda by je přijali do ČR, poskytl by jim pomoc, jestli z nich mají strach a také, zda vůbec ví, jak je uprchlík definován.

4.2 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkumný soubor tvořili studenti a studentky vysokých škol v celé ČR. Na dotazy odpovídalo celkem 250 respondentů, z toho 4 dotazníky musely být vyřazeny z důvodu, že tito respondenti nebyli studenty vysoké školy. Pro výzkum bylo tedy využito 246 dotazníků. Odpovídalo 189 žen a 57 mužů. Sběr dat trval 20 dnů a probíhal v únoru 2017.

4.3 Statistické zpracování dat

Byla použita mnohorozměrná korespondenční analýza (CCA) v programu Canoco 5 (Ter Braak, Šmilauer, 2012). Otázky byly rozděleny do dvou skupin. V první skupině byly otázky týkající se názorů respondentů na problematiku uprchlíků. (19-30) Tyto otázky byly v analýze použity jako vysvětlující proměnné („response variables“). Zbývající otázky (1-18; 31) byly použity jako vysvětlující proměnné (environmental variables). Výběr proměnných probíhal pomocí forward selection v programu Canoco 5, statistická významnost byla zjišťována pomocí Monte-Carlo permutačního testu.

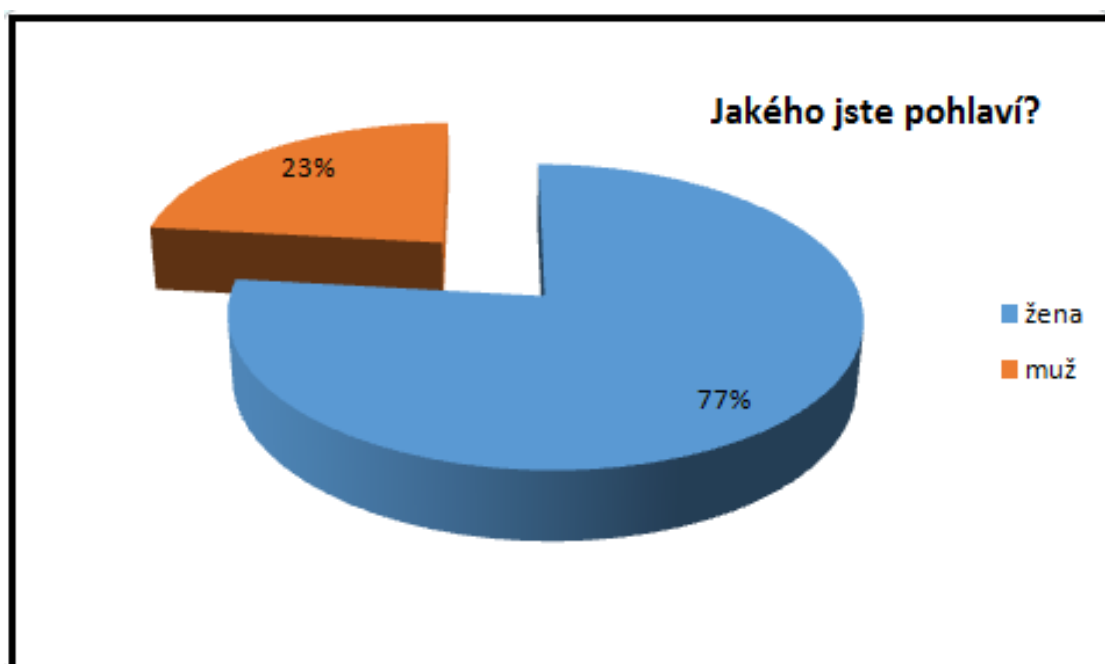
5. VÝSLEDKY

5.1 Statistické vyhodnocení dat

V této podkapitole jsou zařazeny veškeré otázky a odpovědi. Jsou zde uvedeny otázky týkající se názorů studentů a studentek českých vysokých škol k uprchlíkům, ale také otázky identifikační, u kterých se zjišťovalo, jestli mají signifikační vliv, tzn., zda mezi nimi nejsou další faktory ovlivňující postoj respondentů na problematiku uprchlíků. Signifikační vliv byl zjištěn pouze u 3 otázek (16; 17; 31). (Obr. 22)

Pohlaví

Graf 4: Jakého jste pohlaví?

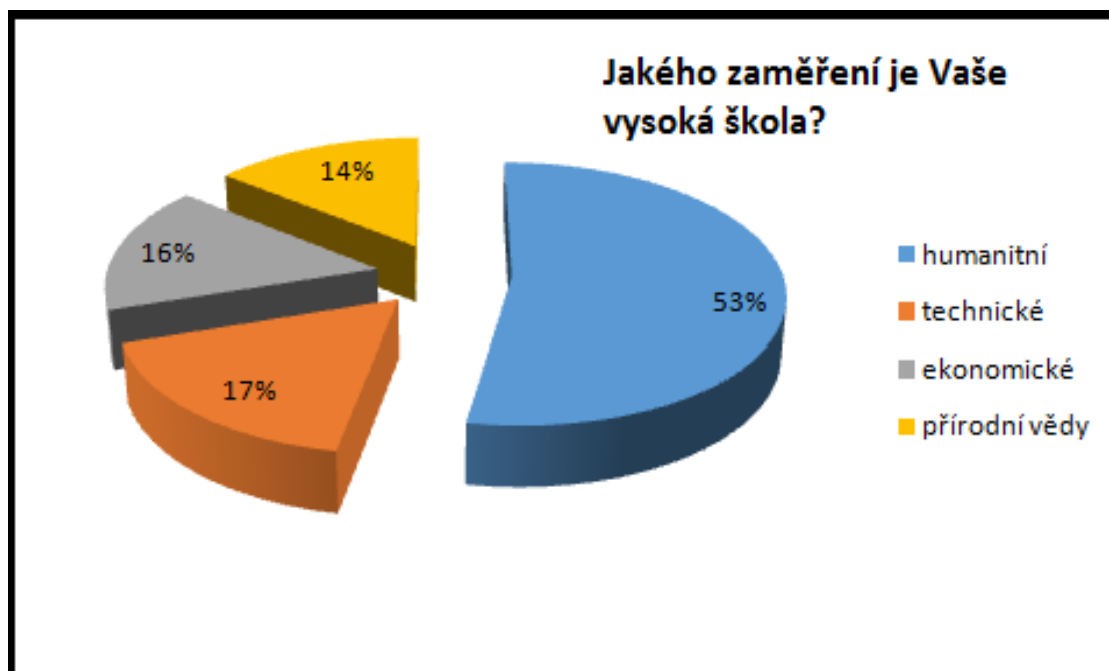

Zdroj: vlastní výzkum

První otázka byla kladena na pohlaví respondentů. Mezi respondenty převažovaly ženy - z celkového počtu respondentů bylo 57 mužů a 189 žen. (Obr. 4)

Zaměření vysoké školy

Obr. 5: Jakého zaměření je Vaše vysoká škola?

Zdroj: vlastní výzkum

Druhá otázka se týkala zaměření vysoké školy, kterou respondent studuje. Nejvíce respondentů studuje vysokou školu s humanitním zaměřením (Obr. 5).

Věk

Tab. 1: Věk respondentů

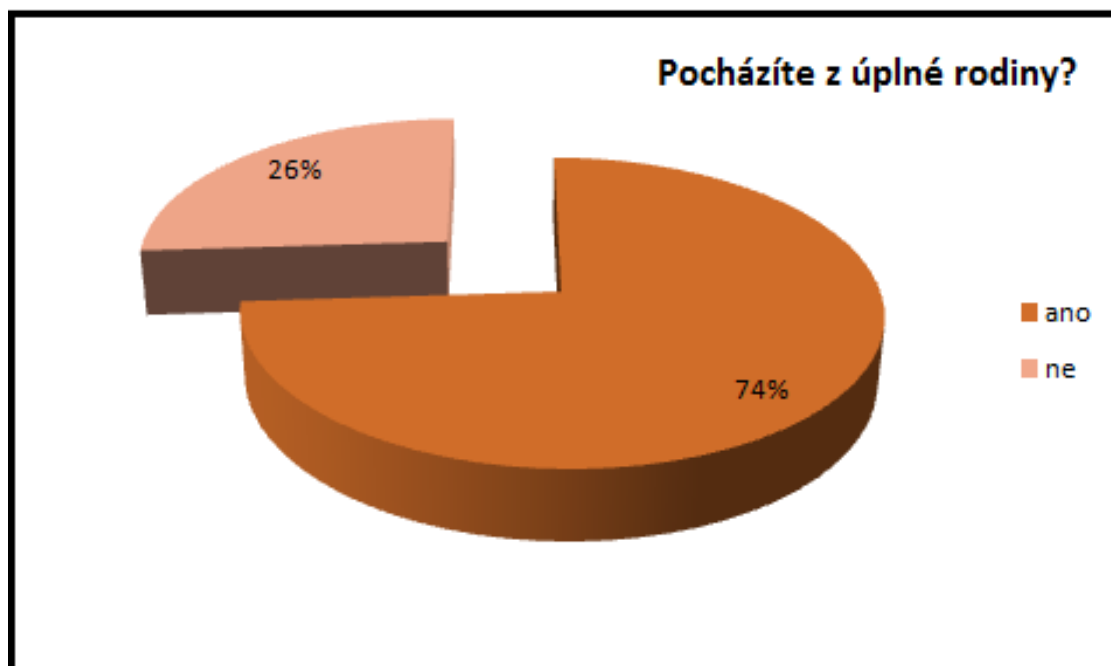
19-24let	200 (81 %)
25-29 let	35 (14 %)
30-34let	5 (2 %)
35-40let	6 (3 %)

Zdroj: vlastní výzkum

Věk respondentů byl pro účely vizualizace rozdělen do 4 kategorií. Průměrný věk respondentů je 23,15 let. (Tab. 1)

Úplná rodina

Obr. 6: Pocházíte z úplné rodiny?

Zdroj: vlastní výzkum

Většina respondentů uvedla, že pochází z úplné rodiny. (Obr. 6)

Počet sourozenců

Tab. 2: Kolik máte sourozenců?

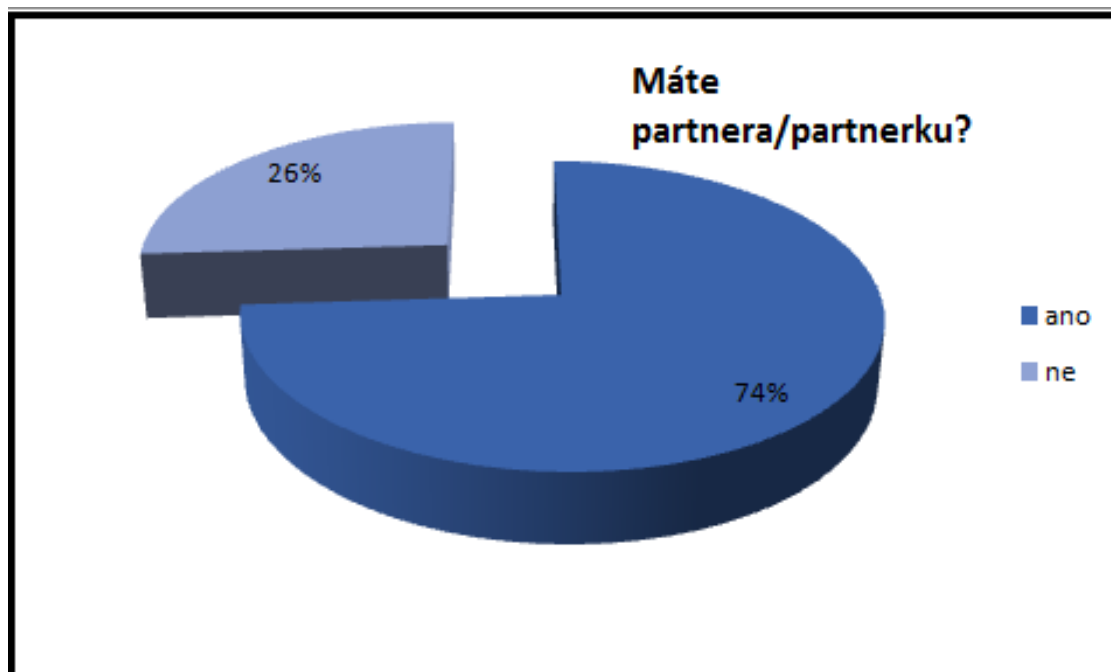
Počet sourozenců	Počet odpovědí
0	32 (13 %)
1	133 (54 %)
2	52 (21 %)
3	19 (8 %)
4	8 (3 %)
5	2 (1 %)

Zdroj: vlastní výzkum

Nejvíce odpovídalo respondentů, kteří mají jednoho sourozence. (Tab. 2)

Parter/partnerka

Obr. 7: Máte partnera/partnerku?

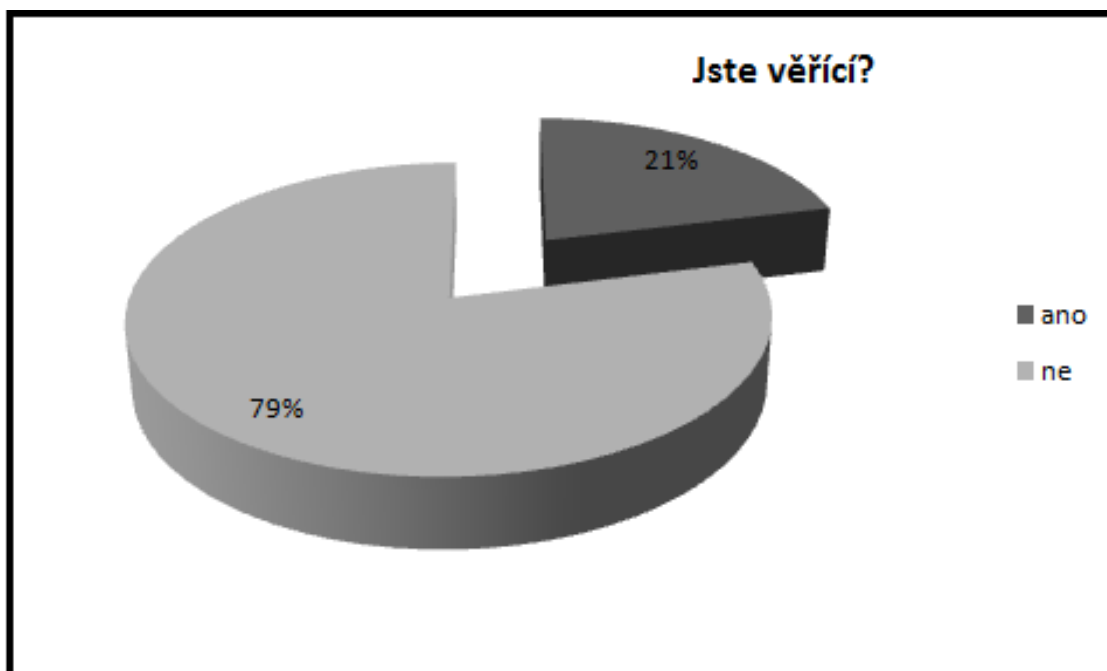

Zdroj: vlastní výzkum

Další otázka se týkala partnera respondentů. Z dotázaných má 175 respondentů partnera/ku a 71 respondentů partnera/ku nemá (Obr. 7) Pokud respondent odpověděl „ano“, měl odpovědět na další otázku – „Odkud partner/ka pochází?“. V této otázce byly na výběr 2 odpovědi „ČR“, anebo „Jiné, prosím, uveďte:“, kde se respondenti mohli vyjádřit. 161 respondentů (92 %) má partnera z ČR. 14 respondentů (8 %) uvedlo, že jejich partneři pocházejí z Německa, Nizozemska, Slovenska (3x), Rakouska, Belgie, Dánska, Řecka, Brazílie, Itálie, Indonésie, Anglie a Polska.

Věřící/Nevěřící

Obr. 8: Jste věřící?

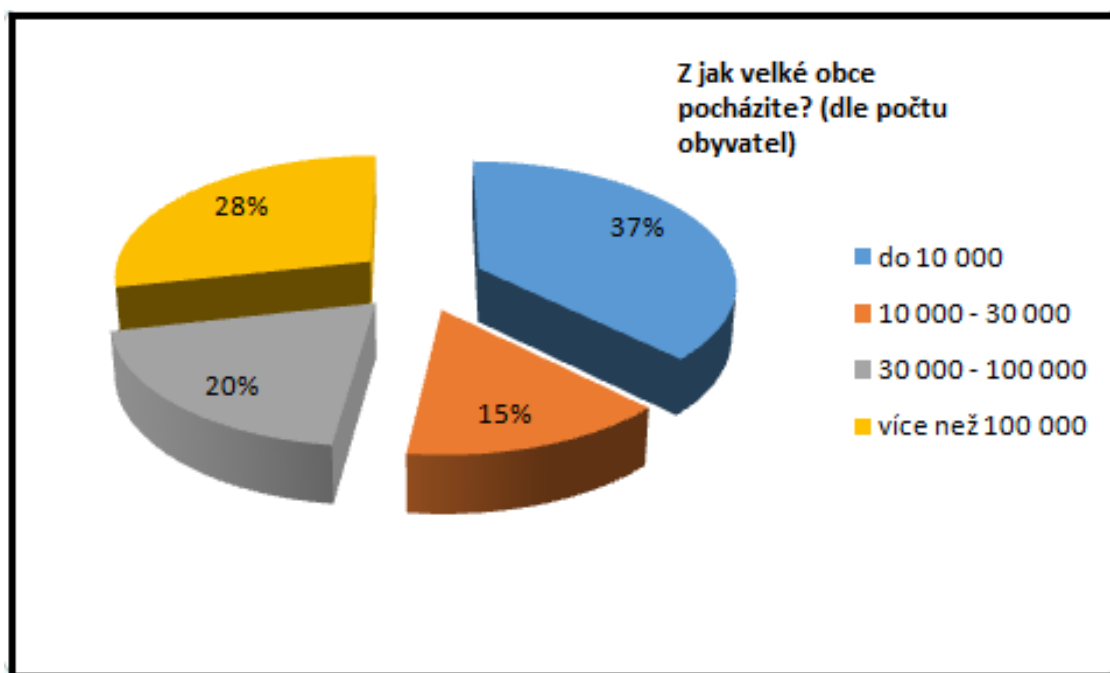

Zdroj: vlastní výzkum

Věřících respondentů bylo pouze 52, v souboru převažovali nevěřící respondenti (194). (Obr. 8)

Obec

Obr. 9: Z jak velké obce pocházíte?

Zdroj: vlastní výzkum

Nejvíce respondentů uvedlo, že pochází z malé obce do 10 000 obyvatel, nejméně respondentů pochází z obce od 10 000 do 30 000 obyvatel. (Obr. 9)

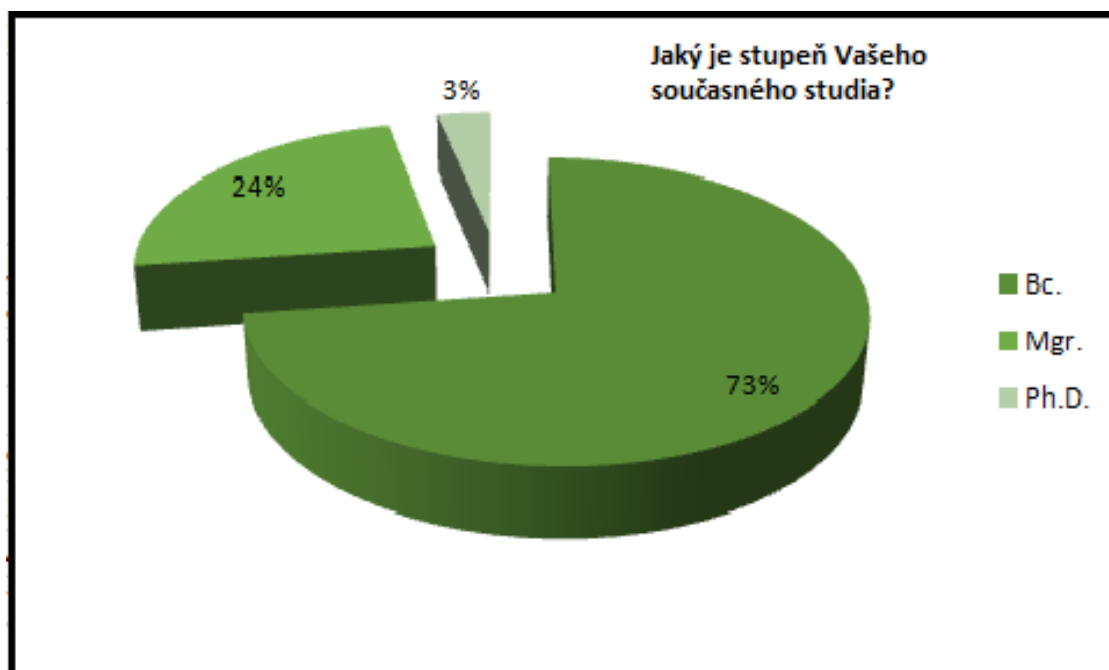
Veřejná/státní/soukromá VŠ

Studujete veřejnou, státní nebo soukromou vysokou školu?

Veřejnou školu studuje 224 (91 %) respondentů. Státní a soukromá škola byly úplně vyrovnané. Státní školu studuje 11 (4 %) respondentů a stejně tak soukromou školu studuje 11 (4 %) respondentů.

Stupeň současného studia

Obr. 10: Jaký je stupeň Vašeho současného studia?

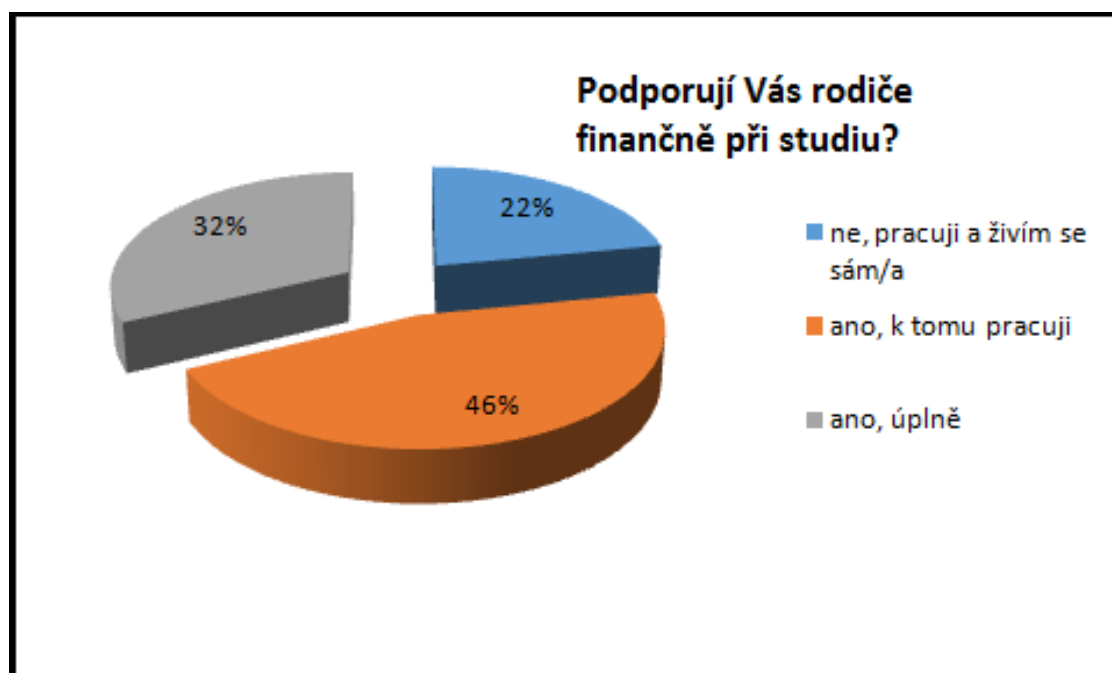

Zdroj: vlastní výzkum

Bakalářské studium nyní studuje většina respondentů, následuje magisterské studium a nejméně respondentů studuje doktorské studium. (Obr. 10)

Finanční podpora od rodičů při studiu

Obr. 11: Podporují Vás rodiče finančně při studiu?

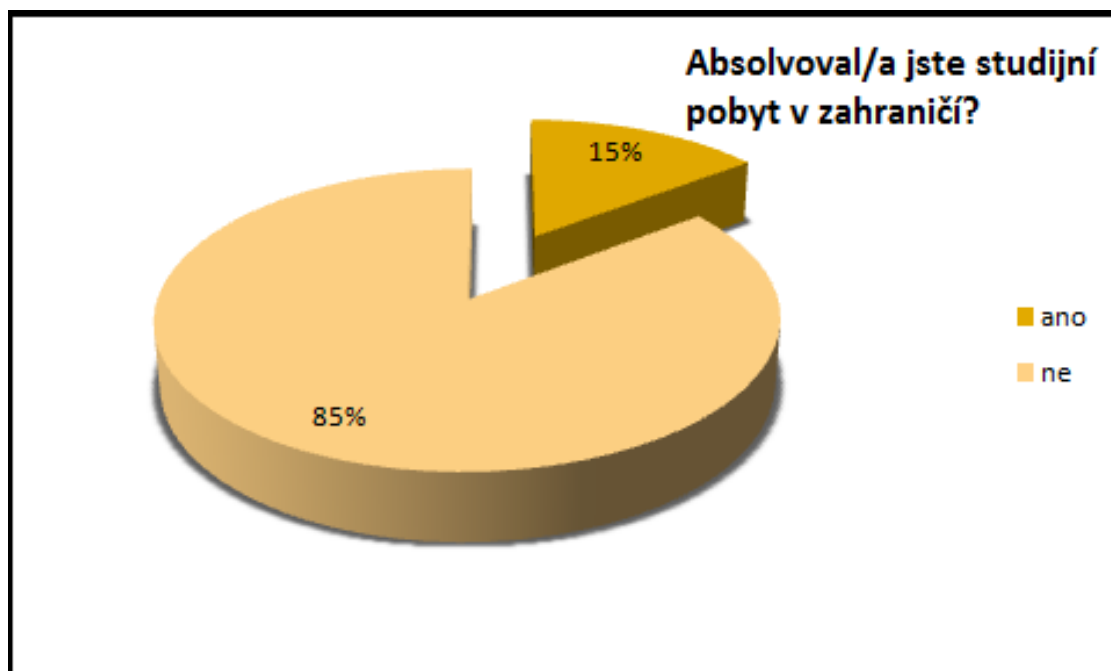

Zdroj: vlastní výzkum

Rodiče částečně finančně podporují při studiu většinu respondentů. Nejmenší počet respondentů již pracuje a žíví se sám. (Obr. 11)

Studijní pobyt v zahraničí

Obr. 12: Absolvoval/a jste studijní pobyt v zahraničí?

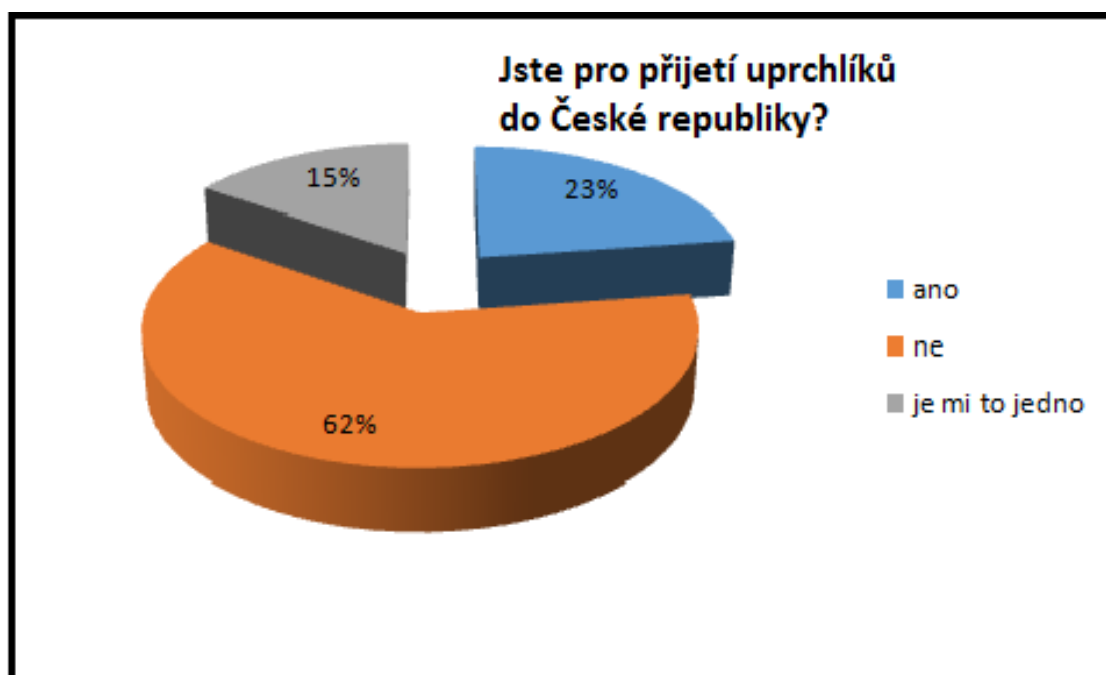
Zdroj: vlastní výzkum

Studijní pobyt v zahraničí během svého studia neabsolvovala většina respondentů. (Obr. 12)

Ti, kteří studijní pobyt absolvovali, mohli uvést, v jaké zemi studijní pobyt absolvovali. Respondenti absolvovali studijní pobyt v zemích: Rakousko (2x), Dánsko, Švédsko, Slovensko, USA (6x), Velká Británie (8x), Německo (7x), JAR, Španělsko (4x), Zambie (2x), Francie (2x), Rusko, Norsko, Rumunsko, Bulharsko (2x), Řecko, Chorvatsko, Malta, Portugalsko a Lotyšsko.

Přijetí uprchlíků do ČR

Obr. 13: Jste pro přijetí uprchlíků do České republiky?

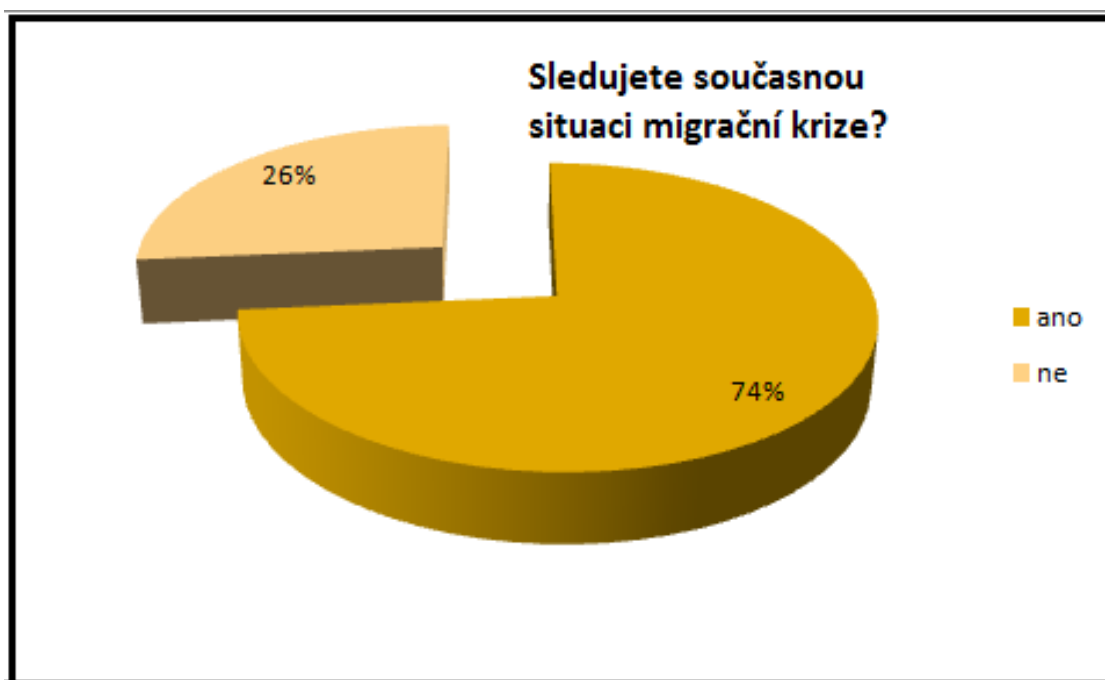

Zdroj: vlastní výzkum

Uprchlíky by do ČR nepřijala většina respondentů. (Obr. 13)

Sledování současné situace migrační krize

Obr. 14: Sledujete současnou situaci migrační krize?

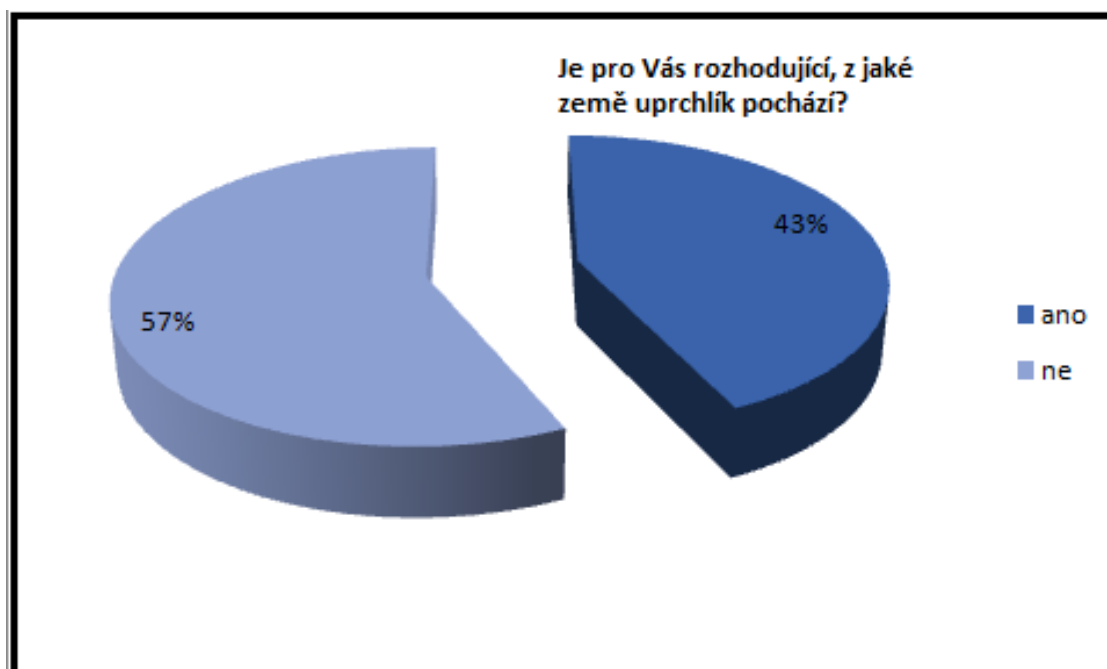

Zdroj: vlastní výzkum

O aktuální dění týkající se migrační krize se zajímá většina respondentů. (Obr. 14)

Důležitost, z jaké země uprchlík pochází

Obr. 15: Je pro Vás rozhodující, z jaké země uprchlík pochází?

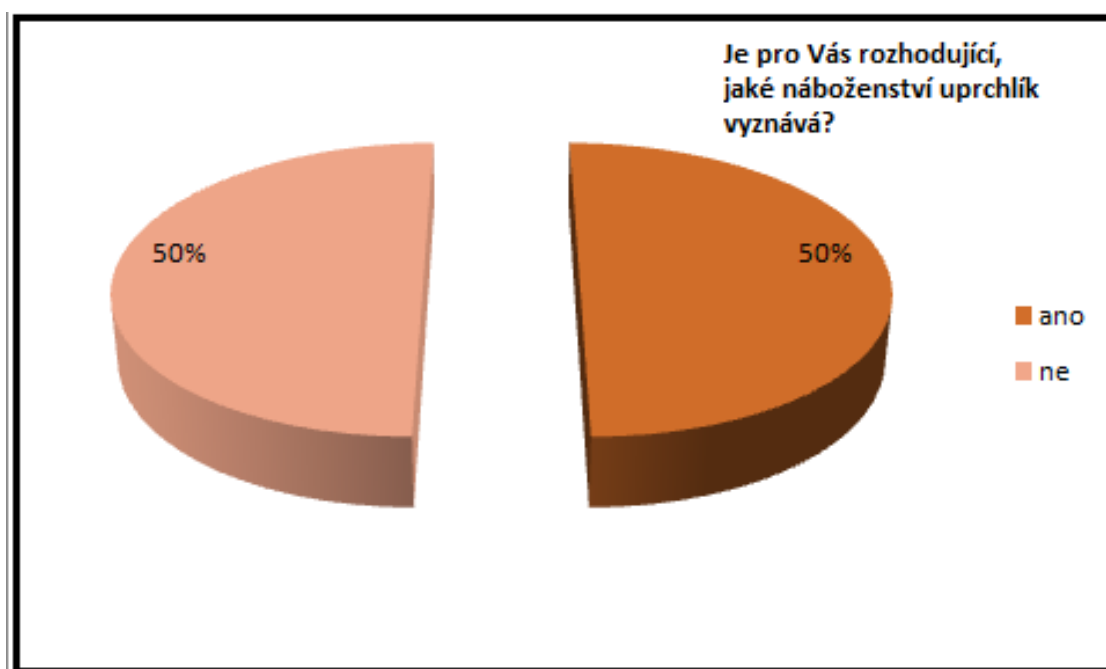

Zdroj: vlastní výzkum

Pro většinu respondentů není důležité, z jaké země uprchlík přichází do ČR. (Obr. 15)

Důležitost, jaké náboženství uprchlík vyznává

Obr. 16: Je pro Vás rozhodující, jaké náboženství uprchlík vyznává?

Zdroj: vlastní výzkum

Pro polovinu respondentů je důležité, jaké náboženství uprchlík vyznává. Pro druhou polovinu není náboženství rozhodující. (Obr. 16)

Tab. 3: Řazení dle potencionální míry úspěšného soužití s majoritní společností

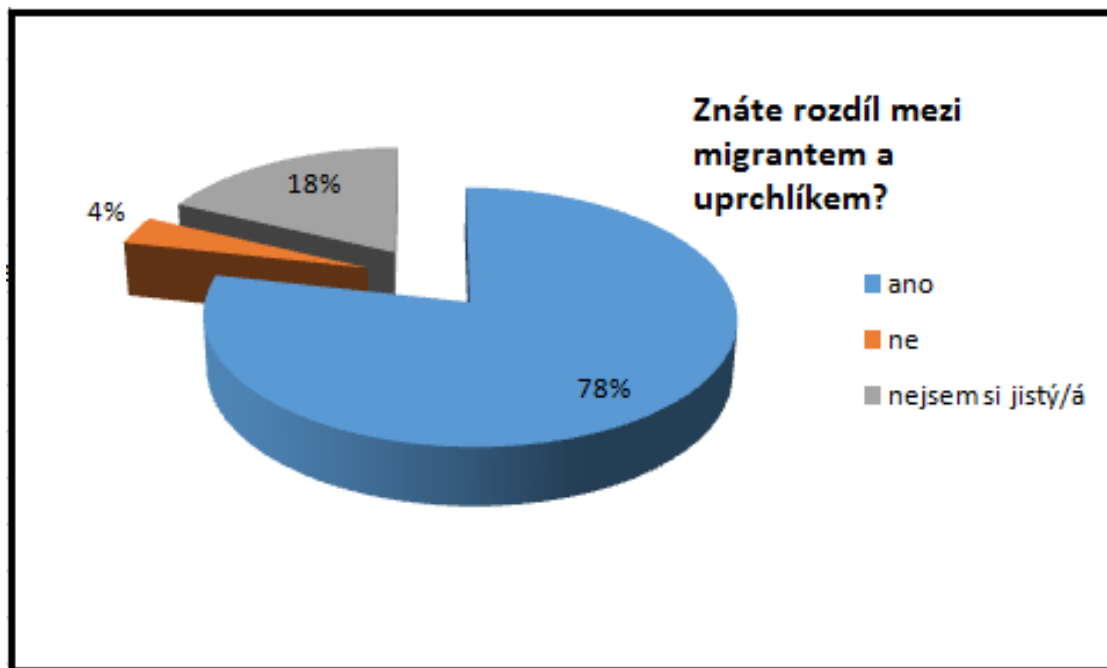
Bez vyznání	216
Křesťanství	255
Židovství	382
Islám	523

Zdroj: vlastní výzkum

Uvedené hodnoty v tabulce značí míru úspěšného soužití. Nejmenší hodnota je pro respondenty nejakceptovatelnější. Hodnota nejvyšší znamená, že se respondenti domnívají, že by bylo s tímto náboženstvím úspěšné soužití s majoritní společností nejnižší. Respondenti se domnívají, že nejvíce úspěšné soužití s majoritní společností může být, pokud uprchlík žádné náboženství nevyznává. (Tab. 5)

Rozdíl mezi migrantem a uprchlíkem

Obr. 17: Znáte rozdíl mezi migrantem a uprchlíkem?

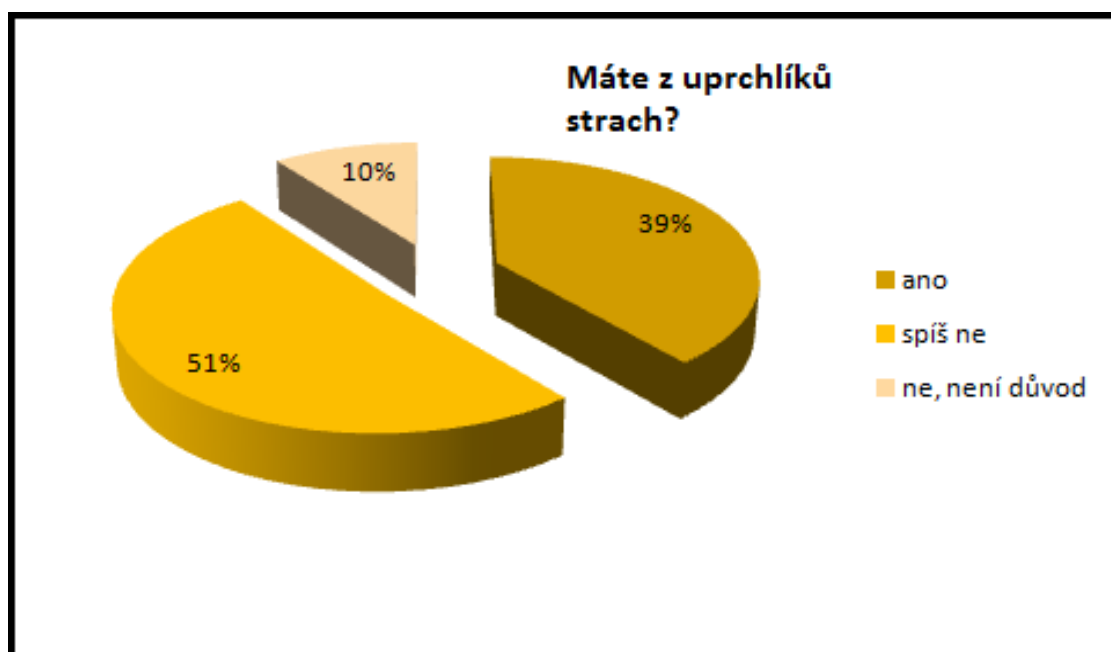

Zdroj: vlastní výzkum

Většina respondentů se domnívá, že zná rozdíl mezi migrantem a uprchlíkem. Následně se měli vyjádřit, z jakého důvodu opouští uprchlík svou zemi. (Obr. 17) Ve skutečnosti pouze 13 (5 %) respondentů odpovědělo správně. Správná odpověď byla definována takto: „Z odůvodněných obav z pronásledování z náboženských, rasových, národnostních či politických důvodů“ (Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 sb. o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků, 1993).

Strach z uprchlíků

Obr. 18: Máte z uprchlíků strach?

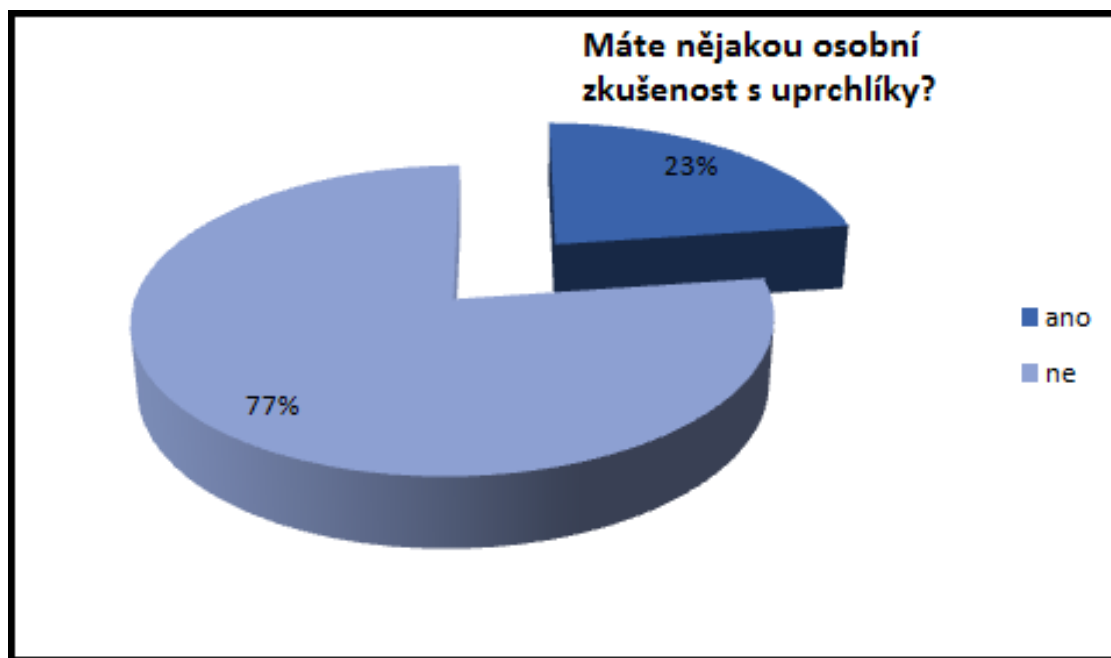

Zdroj: vlastní výzkum

Většina respondentů odpověděla, že spíše nemají obavy z uprchlíků. (Obr. 18)

Osobní zkušenosti s uprchlíky

Obr. 19: Máte nějakou osobní zkušenost s uprchlíky?

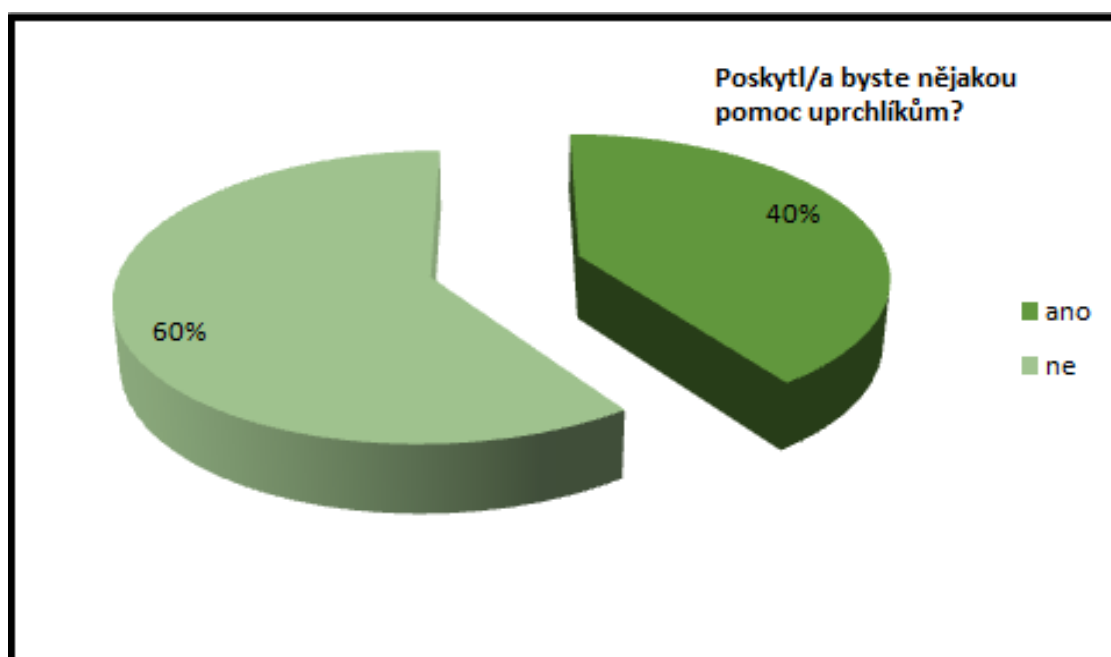
Zdroj: vlastní výzkum

Nejvíce respondentů nemá žádnou osobní zkušenost s uprchlíky. (Obr. 19) Ti, kteří mají nějakou osobní zkušenost s uprchlíky, měli odpovědět, o jakou zkušenost se jedná.

Většina respondentů má neutrální zkušenost (62 %). Negativní zkušenost má 23 % a 15 % respondentů má zkušenost pozitivní.

Poskytnutí pomoci uprchlíkům

Obr. 20: Poskytl/a byste nějakou pomoc uprchlíkům?

Zdroj: vlastní výzkum

Více respondentů by uprchlíkům žádnou pomoc neposkytlo. (Obr. 20) Respondenti, kteří by poskytli nějakou pomoc uprchlíkům, měli možnost se vyjádřit, o jakou pomoc by se jednalo. Po skončení dotazníku byly odpovědi roztříděny do kategorií „materiální pomoc“, tzn. například potraviny a oblečení, a „pomoc od státu“, tzn. například azyl a jazykové kurzy. Někteří respondenti odpověděli obojí, například „potraviny a azyl“. (Tab. 4)

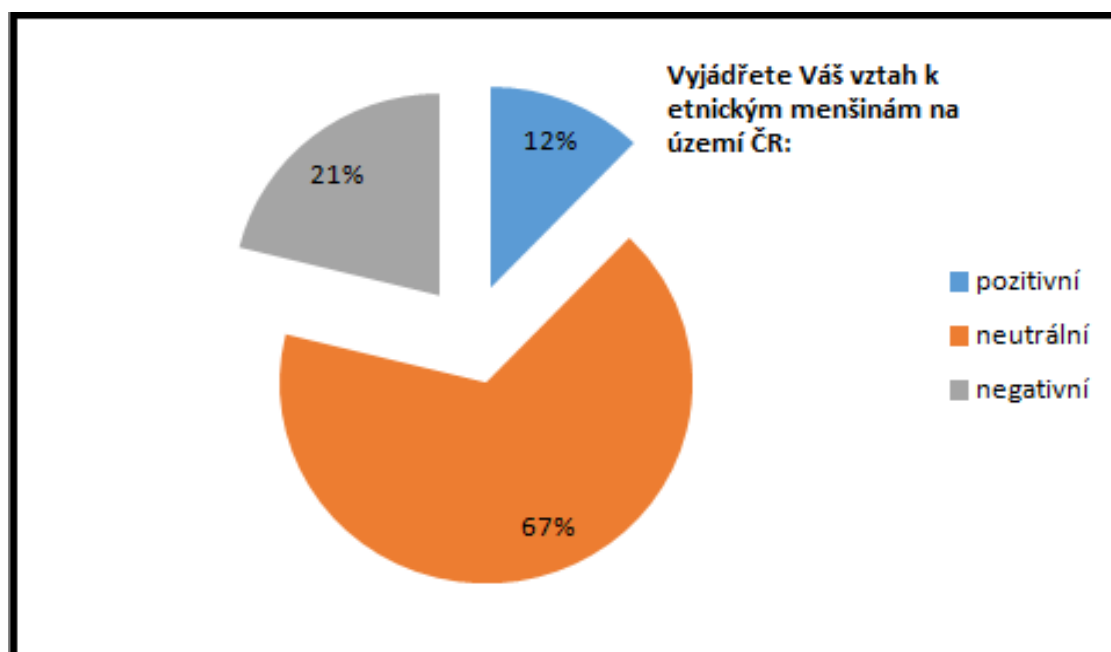
Tab. 4: Jakou pomoc byste uprchlíkům poskytl/a? (v počtu osob)

materiální pomoc (potraviny, oblečení)	55
pomoc od státu (azyl, jazykové kurzy)	40

Zdroj: vlastní výzkum

Vztah k etnickým menšinám

Obr. 21: Jaký máte vztah k etnickým menšinám žijícím na území ČR?

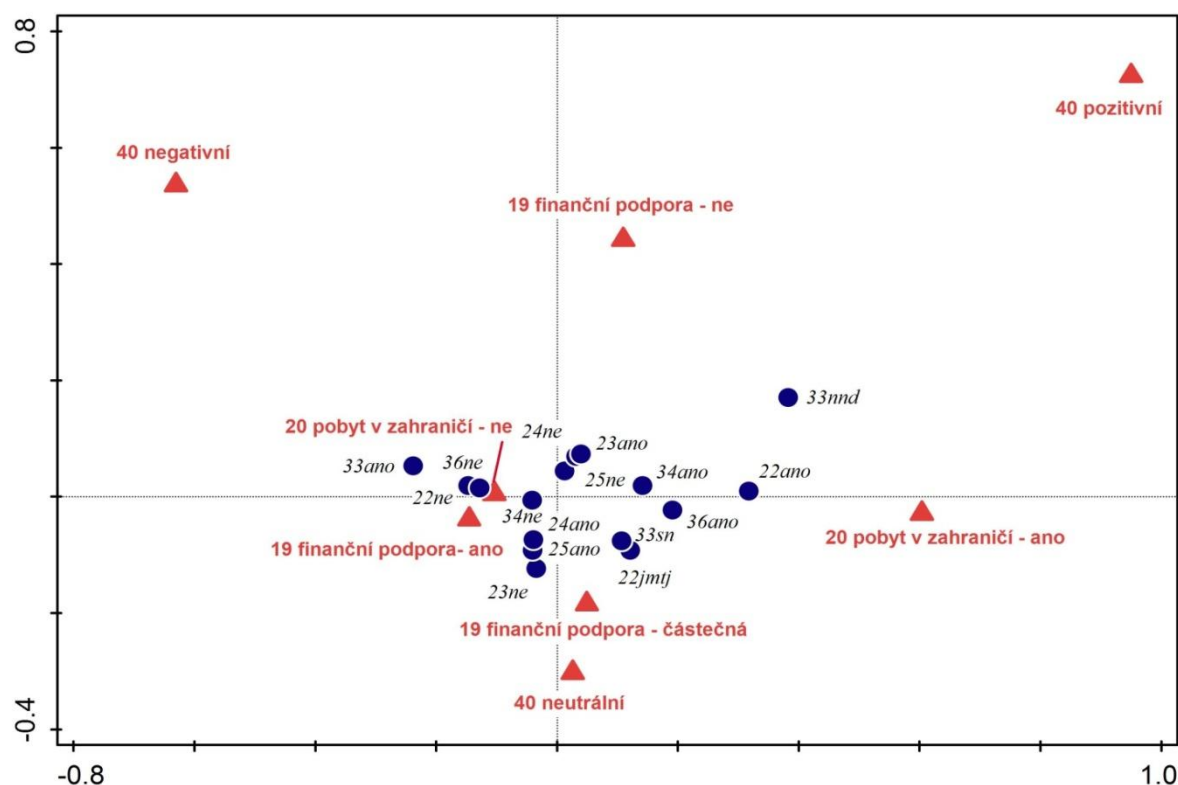

Zdroj: vlastní výzkum

Nejvíce respondentů uvedlo, že zaujímají neutrální vztah k etnickým menšinám žijícím na území ČR. (Obr. 21)

5.2 Mnohorozměrná analýza získaných dat

Obr. 22: Faktory ovlivňující postoj respondentů na problematiku uprchlíků (CCA analýza, I a II ordinační osa vysvětluje 88,3% variability)

Signifikantní vliv na dané postoje respondentů má to, zda při svém studiu absolvovali nebo neabsolvovali studijní pobyt v zahraničí (CCA, $F = 2,3$; $P = 0,024$), a jaký mají vztah k národnostním menšinám (CCA, $F = 8,5$; $P = 0,015$). Indikativní vliv na postoje respondentů má také to, zda je jejich rodiče finančně podporují během studia, anebo zda již pracují a živí se sami. (CCA, $F = 1,8$, $P = 0,080$).

Respondenti, kteří neabsolvovali studijní pobyt v zahraničí, by nepřijali uprchlíky do ČR, zároveň by uprchlíkům neposkytli žádnou pomoc a mají z uprchlíků obavy. Také nemají žádnou osobní zkušenost s uprchlíky. Z toho lze vyvodit, že pokud respondenti neabsolvovali studijní pobyt v zahraničí, nezaujímají vstřícný postoj k uprchlíkům. (Obr. 22)

Naopak respondenti, kteří během svého studia absolvovali studijní pobyt v zahraničí, by uprchlíky do ČR přijali, poskytli by uprchlíkům nějakou pomoc a není podle nich důvod mít z uprchlíků obavy. Často také uváděli, že mají nějakou osobní zkušenost s uprchlíky a zajímají se o současné dění týkající se migrační krize. (Obr. 22)

Respondenti, kteří pracují a živí se sami, zaujímají vstřícný postoj k uprchlíkům. Přijali by uprchlíky do ČR, poskytl by jim nějakou pomoc a zároveň se zajímají o současnou situaci migrační krize. Dle pracujících respondentů není důvod k obavám z uprchlíků. Zároveň odpověděli, že mají nějakou osobní zkušenost s uprchlíky. (Obr. 22)

Respondenti, kteří pracují, ale rodiče je částečně finančně podporují při studiu, mají spíše neutrální až lhostejný postoj k uprchlíkům, tzn., že jim je jedno, jestli budou uprchlíci přijati do ČR a z uprchlíků spíše nemají obavy. Naopak ale uvedli, že by uprchlíkům poskytl nějakou pomoc. (Obr. 22)

Respondenti, kteří jsou plně finančně podporováni rodiči při studiu, zaujímají negativní postoj k uprchlíkům. Nepřijali by uprchlíky do ČR a nezajímají se o současnou situaci migrační krize. Zároveň by neposkytl žádnou pomoc uprchlíkům a mají z uprchlíků strach. (Obr. 22)

Respondenti, kteří zaujímají neutrální vztah k etnickým menšinám žijícím na území ČR, a kterých bylo nejvíce, zaujímají také neutrální postoj k uprchlíkům. Je jim jedno, zda budou uprchlíci přijati do ČR a spíše nemají strach z uprchlíků. Naopak by poskytl nějakou pomoc uprchlíkům. (Obr. 22)

Respondenti, kteří zaujímají pozitivní vztah k etnickým menšinám žijícím na území ČR, mají zároveň pozitivní postoj k uprchlíkům. Není podle nich důvod k obavám z uprchlíků, jsou pro přijetí uprchlíků do ČR a sledují současnou situaci migrační krize. Rovněž by poskytl nějakou pomoc uprchlíkům. (Obr. 22)

Respondenti, kteří zastávají negativní vztah k etnickým menšinám žijícím na území ČR, zároveň zaujímají negativní postoj k uprchlíkům. Mají z uprchlíků strach, nepřijali by je do ČR a neposkytl by jim žádnou pomoc. Nezajímají se také o současnou situaci migrační krize. (Obr. 22)

6. DISKUZE

V této práci jsem se snažila zjistit, jaké postoje mají studenti a studentky českých vysokých škol k uprchlíkům, a jaké faktory ovlivňují tyto postoje. Výzkumným souborem byli studenti a studentky českých vysokých škol.

Faktorem, který indikativně ovlivňuje postoje k uprchlíkům, je, zda jsou studenti finančně podporováni při studiu od svých rodičů, anebo se živí sami. Dalším důležitým faktorem je, zda při svém studiu absolvovali či neabsolvovali studijní pobyt v zahraničí. Posledním faktorem ovlivňujícím postoje k uprchlíkům je, jaký mají studenti vztah k etnickým menšinám žijícím na území ČR.

Stanovená hypotéza „Studenti českých vysokých škol, kteří absolvovali studijní pobyt v zahraničí, zaujmají vstřícný postoj k uprchlíkům“ byla podpořena. Studenti, kteří během svého studia absolvovali studijní pobyt v zahraničí, by přijali uprchlíky do ČR, poskytl by uprchlíkům nějakou pomoc a nemají obavy z uprchlíků. Zároveň mají s uprchlíky nějakou osobní zkušenost a zajímají se o současné dění týkající se migrační krize. Respondenti, kteří vycestovali do zahraničí na delší dobu, mají větší šanci se s uprchlíky setkat a nahlédnout více do této problematiky. A proto dle mého názoru jsou více empatičtí k uprchlíkům.

Další stanovená hypotéza „Studenti českých vysokých škol, kteří již pracují a živí se sami, zaujmají vstřícný postoj k uprchlíkům“ byla rovněž podpořena. Studenti, kteří nejsou finančně podporováni při studiu svými rodiči, a kteří při studiu pracují, by uprchlíky přijali do ČR, poskytl by jim nějakou pomoc a zajímají se o současné dění týkající se migrační krize. Zároveň podle nich není důvod k obavám z uprchlíků a mají s nimi nějakou osobní zkušenost. Tento výsledek je poměrně překvapivý. Je zajímavé, že finanční podpora rodičů při studiu má mít vliv na postoje k uprchlíkům.

Z celkového počtu 246 respondentů dotázaných, jestli znají rozdíl mezi migrantem a uprchlíkem, většina odpověděla ano. Poté se měli vyjádřit v otevřené otázce, z jakého důvodu uprchlík opouští svou zemi. Pouze 13 respondentů odpovědělo správně. Mezi velmi častými a zároveň špatnými odpověďmi bylo např. „z důvodu války“, „strach“, „chudoba“. *Uprchlík se nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů, je neschopna přijmout, nebo vzhledem ke shora uvedeným obavám, odmítá*

ochranu své vlasti (Sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 sb. o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků, 1993, s. 1036).

První otázky v dotazníku byly identifikační (pohlaví, věk, zaměření vysoké školy, obec, věřící/nevěřící...) a zjišťovalo se, zda i tyto faktory mají vliv na dané postoje respondentů. Bylo zjištěno, že pohlaví, věk, zaměření vysoké školy, ani počet sourozenců, apod. neovlivňují postoje respondentů k uprchlíkům.

Mezi respondenty převažovaly ženy. Zúčastnilo se 33 % mužů a 77 % žen. Převahu žen bych odůvodnila tím, že většina respondentů studuje humanitně zaměřenou vysokou školu, kde studují spíše ženy. Nejvíce respondentů uvedlo věk mezi 19 a 24 lety. Nejnižší věk byl uveden 19 let a to se dá odůvodnit tím, že respondenti jsou pouze studenty a studentkami vysokých škol.

Další identifikační otázky se týkaly zaměření vysoké školy, stupně současného studia, také jestli respondenti studují veřejnou, soukromou nebo státní vysokou školu. Poutavým postřehem bylo, že respondenti často zaměňovali veřejnou a státní školu. Raději jsem v dotazníku uvedla do poznámky rozdíl mezi těmito pojmy. Nejvíce respondentů, jak už bylo výše uvedeno, studuje humanitní zaměření. Nejvíce respondentů současně studuje bakalářské studium a zároveň nejvíce respondentů studuje veřejnou vysokou školu.

Překvapilo mě, že 62 % respondentů, tedy většina z nich, by uprchlíky nepřijali do České republiky a 60 % by uprchlíkům neposkytlo žádnou pomoc. Z toho lze vyvodit, že obecně studenti a studentky českých vysokých škol nezaujímají vstřícný postoj k uprchlíkům. Zajímavé je, že 73 % respondentů se zajímá o současnou situaci týkající se migrační krize. Předpokládám, že informace o migrační krizi získávají z televizních zpráv, anebo ze sociálních sítí. Proto není divu, že většina respondentů nezaujímá vstřícný postoj k uprchlíkům, protože média často uvádějí nepřesné informace.

Dle výzkumu vědců z Masarykovy univerzity, Tkaczyka et al. (2015) mají největší vliv na postoje české společnosti média. Dle mého názoru média způsobila určitou hysterii týkající se současné migrační krize, ale toto tvrzení by bylo nutné ověřit další dotazníkovou akcí. Televizní vysílání a sociální sítě jsou pravděpodobně tím nejpodstatnějším zdrojem informací o migrační krizi. Zásluhou těchto zpráv společnost uprchlíky vnímá jako hrozbu. Tím spíše, pokud neznají, jaký je rozdíl mezi migrantem a uprchlíkem. Média totiž všechny nazývají buď „migranty“ nebo „utečenci“. Nejednotná terminologie může v tomto případě způsobit mylné vnímání přijímaných informací.

Výsledky mé práce potvrzují, že existují i jiné faktory ovlivňující postoj k uprchlíkům, než jsou pouze média.

Dle výzkumu Buchtíka (2015) je pro českou veřejnost důležité, z jaké země uprchlík pochází. Nepřijali by do ČR hlavně uprchlíky ze Sýrie a severní Afriky (Buchtík, 2015). Toto tvrzení je v rozporu s mými výsledky, ačkoliv výzkumným souborem v této práci jsou pouze studenti a studentky českých vysokých škol. Většina respondentů odpověděla, že pro ně země původu není důležitá. Naopak se domnívám, že více je pro respondenty důležité náboženství, které uprchlík vyznává. V kompetici faktorů se sice tato otázka neprojevila jako signifikantní, přesto bych výsledky chtěla interpretovat. Pro 50 % respondentů je náboženství důležité a pro 50 % respondentů důležité není. V dotazníku k této práci měli respondenti seřadit náboženství dle úspěšného soužití s majoritní společností, pokud je pro ně náboženství důležité. Nejvyšší hodnotu má islám. Nejvyšší hodnota znamená, že nejméně úspěšné soužití s majoritní společností by bylo s tímto náboženstvím. V tomto ohledu si myslím, že mají vliv právě výše zmíněná média.

Zajímavý je i výzkum Červenky a Pilecké (2017), který ukazuje, že většina české společnosti by uprchlíky do ČR nepřijala. To je v souladu s výsledky mé práce, ačkoliv cílovou skupinou v této práci byli pouze studenti a studentky vysokých škol. Výzkum Červenky a Pilecké (2017) také ukazuje, že většinu české společnosti zajímá dění týkající se migrační krize, což je opět v souladu s mými výsledky. Jejich výzkum také hovoří o vnímání uprchlíků jako o bezpečnostní hrozbě. Většina české společnosti vnímá uprchlíky jako hrozbu a má z nich strach (Červenka, Pilecká, 2017). Toto tvrzení už není v souladu s mými výsledky. Dle výzkumu v mé práci většina studentů českých vysokých škol spíše z uprchlíků nemá obavy.

Ztotožňuji se s názorem Paláta (2014), který ve své knize uvádí, že v současné době není v odborné literatuře migraci a uprchlictví věnována dostatečná pozornost, z hlediska teoretických základů a vymezení. Také se ztotožňuji s jeho názorem, že pojmy „mobilita“ a „migrace“ jsou často zaměňovány. Zároveň výzkum v této práci dokazuje, že společnost zaměňuje nejenom tyto dva pojmy, ale hlavně pojmy „migrant“ a „uprchlík“. Souhlasím s definicí Matouška (2008), který pojem „migrace“ definuje jako přesouvání osob za hranice, anebo do jiného regionu. Pojem „mobilita“ vnímám stejně jako Rolný a Lacina (2001), kteří tento pojem definují jako jakýkoliv pohyb nebo přemístění osob.

Souhlasím také s názorem Drbohlava (2010), který ve své knize uvádí, že integrace migrantů a uprchlíků do společnosti je velice obtížná a dlouhodobá. Ve své knize rovněž uvádí výzkum Červenky (2008), který zjišťoval postoje české veřejnosti k přizpůsobení se cizinců českým zvyklostem. Většina české společnosti si myslí, že cizinci, kteří žijí v ČR, by se měli co nejvíce přizpůsobit našim zvykům. Domnívám se, že česká společnost opravdu takový postoj zaujímá, což podporují výsledky mé práce - většina studentů a studentek vysokých škol by uprchlíky do ČR nepřijala. Proto se domnívám, že rovněž zastávají postoj, že by uprchlíci, kteří k nám přicházejí, měli zcela přijmout naše tradice a ztratit ty své.

Na závěr diskuze bych ráda podotkla, že je opravdu důležité rozlišovat pojmy „uprchlík“ a „migrant“. Myslím si, že pokud by lidé znali správný význam, byli by více empatičtí k uprchlíkům a více by chápali, z jakého důvodu k nám uprchlík přichází. Není to pouze „strach“, jak se někteří domnívají. Strach můžeme mít kdekoli a kdykoli a nemusíme před tím prchat do jiné země. Jejich důvody jsou mnohem závažnější, než si mnozí myslí. Řada lidí se domnívá, že uprchlík a migrant je totéž.

7. ZÁVĚR

Pro svou bakalářskou práci jsem zvolila kvantitativní výzkum. Data byla sbírána formou dotazníku, který byl v elektronické podobě prostřednictvím sociálních sítí rozesílán studentům a studentkám českých vysokých škol. Data byla následně zpracována mnohorozměrnou korespondenční analýzou (CCA) v programu Canoco 5.

Teoretická část měla přinést vhled do problematiky migrace a uprchlictví. Na začátku byly vymezeny důležité pojmy, které by měly být vysvětleny, aby čtenář správně pochopil význam práce. Teoretická část také obsahovala důležitou českou a mezinárodní legislativu týkající se uprchlíků a kapitolu týkající se integrace, práv nebo nároků uprchlíků.

Cílem mého výzkumu bylo zjistit, jaké postoje zaujímají studenti a studentky českých vysokých škol, a které faktory mají na daný postoj vliv. Byly stanoveny 2 hypotézy.

Hypotéza 1: „Studenti českých vysokých škol, kteří již pracují a žijí se sami, zaujímají vstřícný postoj k uprchlíkům.“ byla podpořena. Vliv faktoru byl signifikantní. Studenti, kteří nejsou finančně podporováni svými rodiči a již pracují a žijí se sami, by přijali uprchlíky do ČR, poskytl by jim nějakou pomoc, není podle nich důvod mít z uprchlíků obavy a sledují současnou situaci migrační krize. Studentům, kteří jsou částečně finančně podporováni svými rodiči při studiu, je jedno, zda by byli uprchlíci přijati do ČR, ale poskytl by jim nějakou pomoc. Také uvedli, že z uprchlíků spíše nemají obavy. Naopak studenti, kteří jsou plně finančně podporováni svými rodiči při studiu, by uprchlíky do ČR nepřijali. Také uvedli, že by uprchlíkům neposkytl žádnou pomoc, a že z nich mají strach.. Nezajímá je ani současné dění týkající se migrační krize.

Hypotéza 2: „Studenti českých vysokých škol, kteří absolvovali studijní pobyt v zahraničí, zaujímají vstřícný postoj k uprchlíkům.“ byla také podpořena. Studenti, kteří absolvovali během svého studia studijní pobyt v zahraničí, by uprchlíky do ČR přijali, nemají z uprchlíků obavy a poskytl by jim nějakou pomoc. Zároveň se zajímají o současnou situaci migrační krize. Na druhé straně stojí studenti, kteří během svého studia neabsolvovali studijní pobyt v zahraničí. Ti by uprchlíky do ČR nepřijali, neposkytl by jim žádnou pomoc a je podle nich důvod mít z uprchlíků obavy.

Dále bylo zjištěno, že na postoj k uprchlíkům má vliv vztah k etnickým menšinám žijícím na území ČR. Nejvíce studentů zaujímá neutrální postoj k etnickým menšinám. Tito studenti zaujímají rovněž neutrální postoj k uprchlíkům. Je jim jedno, jestli budou přijati do ČR a spíše z nich nemají strach. Naopak by jim poskytli nějakou pomoc. Ti, kteří zaujímají pozitivní postoj k etnickým menšinám, zaujímají také pozitivní postoj k uprchlíkům. Ti, kteří mají negativní vztah k etnickým menšinám žijícím na území ČR, zaujímají negativní postoj k uprchlíkům. Překvapivým zjištěním je, že na postoj k uprchlíkům má důležitý vliv i finanční podpora studentů jejich rodiči při studiu.

Bakalářská práce přináší vhled do problematiky migrace a uprchlictví a upozorňuje veřejnost na tuto problematiku. Mohla by být použita jako materiál pro praxi a být zdrojem nových informací pro studenty pomáhajících profesí, kteří se s uprchlíky mohou setkávat při výkonu svých budoucích povolání a i pro ostatní, kteří se s uprchlíky mohou během svého života setkat. Tato práce může být také pomůckou pro organizace pomáhající migrantům a uprchlíkům.

8. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. *Azylová politika*, 2016. [online]. MAGDA KOMÍNKOVÁ. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9256/sekce/azylova-politika>
2. BAKIRCIOGLU, O., DICKSON, B., 2017. The European Convention in clonflicted societies: The experience of Northern Ireland and Turkey. British Institute of International and Comparative Law. 66 (2). 263-294 s. DOI 10.1017/S0020589317000033.
3. BOLHOUIS. et al., 2017. Undesirable but Unreturnable Migrants in the Netherlands. 2017. Refugee Survey Quarterly. 36(1). 61-84 s. DOI 10.1093/rsq/hdw019.
4. BUCHTÍK, M., 2015. *Postoj české veřejnosti k přijímání imigrantů a uprchlíků červen 2015*. [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7411/f3/pm150723.pdf
5. *Cizinci: Mezinárodní ochrana*, © 2017. [online]. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_rizeni_azyl
6. ČERVENKA, J., 2008. *Postoje české veřejnosti k cizincům*. [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR. [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a3503/f3/100779s_ov80429.pdf
7. ČERVENKA, J., PILECKÁ J., 2017. *Postoj české veřejnosti k přijímání uprchlíků únor 2017*. [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR. [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7680/f3/pm170327.pdf
8. DAVID, J., 2009. Mezinárodněprávní úprava postavení uprchlíků. Olomouc. Diplomová práce. Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci.
9. DRBOHLAV, D., 2011. *Migrace a (i)migranti v Česku*. Praha: Slon. 207 s. ISBN 978-80-7419-039-1.

10. *Dublinký systém*, 2016. [online]. ODBOR AZYLOVÉ A MIGRAČNÍ POLITIKY. [cit. 2017-01-28]. Dostupné z:
<http://www.mvcr.cz/clanek/dublinsky-system.aspx>
11. EVROPSKÁ UNIE, © 2016. *EU a uprchlická krize*, [online]. [cit. 2016-11-28]. ISBN 978-92-79-60546-8. Dostupné z:
<http://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/refugee-crisis/cs/>
12. EURODAC, © 2013. [online]. ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ. [cit. 2017-03-10]. Dostupné z:
https://www.uoou.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=200144&id_ktg=3850&n=eurodac
13. *Identification of applicants (EURODAC)*, © 2017. [online]. EUROPEAN COMMISSION. [cit. 2017-03-19]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/asylum/identification-of-applicants_en
14. *International migration*, © 2017. [online]. UNITED NATIONS STATISTICS DIVISION [cit. 2017-02-24]. Dostupné z:
<https://unstats.un.org/unsd/demographic/sconcerns/migration/migrmethods.htm>
15. PALÁT, M., 2015. *Mezinárodní migrace a ekonomika v EU: vývoj, determinanty, politiky a trendy*. Praha: Key Publishing. 95 s. ISBN 978-80-7418-230-3.
16. PALÁT, M., 2014. *Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii*. Ostrava: Key Publishing. 72 s. ISBN 978-80-7418-228-0.
17. KAJANOVÁ, A. et al., 2009. *Sociální práce s etnickými a menšinovými skupinami*. České Budějovice: ZSF JU. 104 s. ISBN 978-80-7394-181-9.
18. KOŽEŠNÍK, J., ŠTĚPÁNEK, M., 1981. *Ilustrovaný encyklopedický slovník*. 2. díl. Praha: ACADEMIA, 955 s. ISBN 505-21-856.
19. KRCHOVÁ, A., VÍZNEROVÁ, H., 2008. *Diskriminace azylantů a azylantek v ČR z genderové perspektivy*. Praha: Evropská kontaktní skupina v České republice. 76 s. ISBN 978-80-254-2035-5.
20. *Legislativa a systém sociálně-právní ochrany*, 2013. [online]. ODBOR 21. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/14304>
21. LEHTE, R., 2015. The new EURODAC regulation: Fingerprints as a source of informal discrimination. *Baltic Journal of European Studies*. 5(2). 108-129 s. DOI 10.1515/bjes-2015-0016.

22. MATOUŠEK, O., 2008. *Slovník sociální práce*. 2. vydání. Praha: Portál. 272 s. ISBN 978-80-7367-368-0.
23. NOVAK, A., J., 2010. African Union. In: SEGAL, A., U. et al., *Immigration Worldwide: Policies, Practices, and Trends*. Washington: Oxford University Press. DOI: 10.1093/acprof:oso/9780195388138.003.0028.
24. PETRÁČKOVÁ, V., KRAUS, J. a kol., 1998. *Akademický slovník cizích slov*. Praha: Academia Praha. 834 s. ISBN 80-200-0607-9.
25. *Průběh správního řízení o udělení mezinárodní ochrany*, 2015. [online]. ODBOR AZYLOVÉ A MIGRAČNÍ POLITIKY. [cit. 2017-01-28]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/azyl-prubeh-spravniho-rizeni-o-udeleni-mezinarodni-ochrany.aspx>
26. *Přístup (ne)legálních migrantů ke zdravotní péči*, 2007. [online]. MARIE JELÍNKOVÁ. [cit. 2017-02-11]. Dostupné z: <http://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/pristup-ne-legalnich-migrantu-ke-zdravotni-peci>
27. RABUŠIC, L., BURJANEK, A., 2003. *Imigrace a imigrační politika jako prvek řešení české demografické situace?*. Brno: VÚPSV, 58 s. ISBN 80-239-2257-2.
28. ROLNÝ, I., LACINA, L. *Globalizace – Etika – Ekonomika*. Boskovice: Albert Publishing. 2001. 256 s. ISBN 80-7326-000-X.
29. Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 sb. o sjednání Úmluvy o právech dítěte. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 22, s. 502-512. ISSN 1211-1244.
30. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 102/1999 Sb. o sjednání Evropské dohody o zrušené vízové povinnosti pro uprchlíky. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 38, s. 2554-2555. ISSN 1211-1244.
31. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 Sb. o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků, 1993, In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 52, s. 1035-1049. ISSN 1211-1244.
32. Sdělení č. 209/1992 Sb., Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, 1992. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 41, s. 1074-1087. ISSN 1211-1244.

33. SEUNGHWAN K., 2016. Non-Refoulement and Extraterritorial Jurisdiction: State Sovereignty and Migration Controls at Sea in the European Context. *Foundation of the Leiden Journal of International Law*. 30(1). 49–70 s. DOI 10.1017/S0922156516000625.
34. TER BRAAK, C., J., F., ŠMILAUER, P., 2012. Canoco reference manual and user's guide: software for ordination, version 5.0. Ithaca, USA: Microcomputer Power. 496 s.
35. TKACZYK M., 2015. *Analýza mediálního pokrytí uprchlické krize*. [online]. Brno: Masarykova univerzita. [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/286454922_Analyza_medialniho_pokryti_uprchlicke_krize_vyzkumna_zprava
36. UHEREK, Z. et al., 2004. *Migrace do České republiky, sociální integrace a lokální společnosti v zemích původu*. Praha: Etnologický ústav. ISBN 80-85019-69-0.
37. *Úmluva o právním postavení uprchlíků*, 2004. [online]. ORGANIZACE PRO POMOC UPRCHLÍKŮM. [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: <http://old.opu.cz/cz/article/53>
38. *Vizum strpění*, © 2017. [online]. SDRUŽENÍ PRO INTEGRACI A MIGRACI. [cit. 2017-03-19]. Dostupné z: <http://www.migrace.com/cs/poradna/informace-pro-cizince/cizinci-ze-zemi-mimo-eu/viza-nad-90-dnu/vizum-strpeni>
39. *Xenofobie a rasismus – charakteristika*, 2015. [online]. MARKÉTA ŽÁKOVÁ. [cit. 2017-02-16]. Dostupné z: <http://www.nicm.cz/xenofobie-a-rasismus-charakteristika>
40. *Zahraniční zaměstnanost*, 2015. [online]. ÚŘAD PRÁCE ČR. [cit. 2017-02-11]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/upcr/letaky/letak-zahranicni-zamestnanost.pdf>
41. Zákon č. 2/1993 sb., Listina základních práv a svobod, 1993. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 1, s. 17-23. ISSN 1211-1244.
42. Zákon č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění, 1997. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 16, s. 1185-1264. ISSN 1211-1244.
43. Zákon č. 273/2008 sb. o Policii České republiky, 2008. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 91, s. 4086-4116. ISSN 1211-1244.

44. Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, 1999. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 106, s. 7386-7405. ISSN 1211-1244.
45. Zákon č. 326/1999 sb. o pobytu cizinců na území České republiky, 1999. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 106, s. 7406-7447. ISSN 1211-1244.
46. Zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí, 1999. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 111, s. 7662-7681. ISSN 1211-1244.
47. Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, 2004. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 143, s. 8270-8316. ISSN 1211-1244.
48. Zákon č. 561/2004 sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, 2004. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 190, s. 10262-10332. ISSN 1211-1244.

9. PŘÍLOHY

9.1 Příloha 1: Dotazník

Vážení respondenti, vážené respondentky,

Jmenuji se Edita Soukupová a jsem studentka Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Tento dotazník použiji ke zpracování výzkumu ve své bakalářské práci na téma Postoje studentů českých vysokých škol k uprchlíkům. Dotazník je anonymní a bude použit pouze pro potřeby práce. Prosím, věnujte několik minut svého času vyplněním následujícího dotazníku. Děkuji.

1. Jakého jste pohlaví?

Žena

Muž

2. Jakého zaměření je Vaše vysoká škola?

Humanitní

Technické

Ekonomické

Přírodní vědy

3. Uveďte prosím Váš věk:

4. Jaký je původ Vaší matky?

ČR

Jiný (uveďte zemi, ze které pochází)

5. Jaký je původ Vašeho otce?

ČR

Jiný (uveďte zemi, ze které pochází)

6. Jaký je Váš původ?

ČR

Jiný (uveďte zemi, ze které pocházíte)

7. Pocházíte z úplné rodiny?

Ano

Ne

8. Máte partnera/partnerku?

Ano

Ne

9. Pokud ano, odkud pochází?

ČR

Jiný (uveďte zemi, ze které pochází)

10. Kolik máte sourozenců? (uveďte)

11. Jste věřící?

Ano

Ne

12. Z jak velké obce pocházíte? (dle počtu obyvatel)

Do 10 000

10 000 – 30 000

30 000 – 100 000

Více než 100 000

13. Studujete VŠ:

*Rozdíl mezi veřejnou a státní školou: Státní školy jsou v ČR jen dvě - Policejní akademie České republiky a Univerzita obrany. Veřejnou školou je např. Jihočeská univerzita, Univerzita Karlova, apod.

Veřejnou

Soukromou

Státní

14. Jaký je Váš stupeň současného studia?

Bc.

Mgr.

Ph.D.

15. Jaká je Vaše politická orientace?

Levicová

Středo-levicová

Středo-pravicová

Pravicová

16. Podporují Vás rodiče finančně při studiu?

Ano – úplně

Ano – k tomu pracuji

Ne - pracuji a živím se sám/a

- 17. Absolvoval/a jste studijní pobyt v zahraničí?**
Ano
Ne
- 18. Pokud ano, kde: (vypište)**
- 19. Jste pro přijetí uprchlíků do České republiky?**
Ano
Ne
Je mi to jedno
- 20. Sledujete současnou situaci migrační krize?**
Ano
Ne
- 21. Je pro Vás rozhodující, z jaké země uprchlík pochází?**
Ano
Ne
- 22. Je pro Vás rozhodující, jaké náboženství uprchlík vyznává?**
Ano
Ne
- 23. Pokud ano, seřad'te dle potencionální míry úspěšného soužití s majoritní společností:**
Křesťanství
Židovství
Islám
Bez vyznání
- 24. Znáte rozdíl mezi migrantem a uprchlíkem?**
Ano
Ne
Nejsem si jistý/á
- 25. Z jakého důvodu opouští uprchlík svou zemi? (vypište)**
- 26. Máte z uprchlíků strach?**
Ano
Spíše ne
Ne, není důvod

27. Máte nějakou osobní zkušenost s uprchlíky?

Ano

Ne

28. Pokud ano, je ta zkušenost:

Pozitivní

Negativní

Neutrální

29. Poskytl/a byste nějakou pomoc uprchlíkům?

Ano

Ne

30. Pokud ano, jakou: (vypište)

31. Vyjádřete Váš vztah k etnickým menšinám žijícím na území ČR:

Pozitivní

Negativní

Neutrální

10. SEZNAM ZKRATEK

apod. = a podobně

AV = Akademie věd

CCA = mnohorozměrná korespondenční analýza

č. = číslo

ČR = Česká republika

EHP = Evropský hospodářský prostor

EU = Evropská unie

např. = například

OSN = Organizace spojených národů

OSPOD = oddělení sociálně-právní ochrany dětí

sb. = sbírka

tzn. = to znamená

tzv. = takzvané/ý/á

VŠ = vysoká škola